

GENERALINĖS ADVOKATĖS
JULIANE KOKOTT IŠVADA,
pateikta 2006 m. rugsėjo 7 d.¹

I — Įvadas

komunikacijų įmonėms atveria daug naujų veiklos sričių.

1. Jungtinė Karalystė buvo pirmoji valstybė narė, 2000 m. kovo ir balandžio mėnesiais per surengtą aukcioną išdavusi penkis licencijų paketus, leidžiančius naudoti apibrėžtą dažnių spektrą, skirtą judriųjų telekomunikacijų paslaugoms pagal UMTS/IMT-2000 standartą² (dar vadinamoms trečiosios kartos judriųjų telekomunikacijų paslaugomis 3G) teikti. 3G judriųjų telekomunikacijų prietaisai yra galingesni ir gali perduoti didesnį kiekį duomenų negu ankstesniųjų kartų mobiliojo ryšio telefonai. Jie ypač tinka multimedijos paslaugoms, kaip antai vaizdo konferencijoms, interneto prieigai ir prijungtinėms („online“) pramogoms, teikti. UMTS judriųjų telekomunikacijų įdiegimas laikomas svarbia technikos pažanga, kuri tele-

2. Todėl įmonės už licencijas buvo pasirengusios mokėti didelius mokesčius. Per surengtą licencijų išdavimo aukcioną Radijo komunikacijų tarnyba (toliau – RA) iš viso gavo apie 22,5 mlrd. GBP (tada tai sudarė apie 38,4 mlrd. eurų) pajamų. RA yra Prekybos ir pramonės ministerijos tarnyba, kuri aukcioną rengė ministerijos vardu.

3. Penkios telekomunikacijų bendrovės, kurios yra ieškovės pagrindinėje byloje, atitinkamai įsigijo po vieną licencijų paketą. Jų manymu, licencijų suteikimui buvo taikomas PVM ir todėl jis buvo įtrauktas į už licencijas sumokėtas sumas. Taigi jos paprašė sugrąžinti, jų manymu³, sumokėtą PVM sumą –

¹ — Originalo kalba: vokiečių.

² — IMT-2000: *International Mobil Telecommunications-2000* (*International Telecommunication Union* (ITU) sukurtas standartas); UMTS: universali judriųjų telekomunikacijų sistema (Europos pašto ir telekomunikacijų administracijų konferencijos (CEPT) ir *European Telecommunications Standards Institute* (ETSI) sukurtas standartas, kuris priklauso IMT-2000 šeimai).

³ — Taigi iš esmės čia kalbama apie pridėtinės vertės mokestį, kuris buvo sumokėtas niekam to nepastebėjus, kaip taikliai nurodė Nyderlandų vyriausybės atstovai per posėdį Teisingumo Teisme.

iš viso 3 347 698 000 GBP (apie 5 mlrd. eurų), nes jos turinčios teisę į atskaitą. Tačiau, Jungtinės Karalystės mokesčių administratoriaus manymu, licencijų išdavimas per aukcioną nėra apmokestinamoji veikla Šeštosios PVM direktyvos prasme⁴ (toliau – Šeštoji direktyva).

4. Pagal Šeštosios direktyvos 4 straipsnio 1 ir 2 dalį apmokestinami tik tie sandoriai, kuriuos apmokestinamasis asmuo sudaro vykdydamas ekonominę veiklą. Pagal direktyvos 4 straipsnio 5 dalį valstybė ir jos institucijos iš principo nelaikomos apmokestinamuoju asmeniu, jei jos vykdo viešosios valdžios funkcijas. Šios nuostatos išaiškinimas dėl UMTS licencijų išdavimo per aukcioną yra esminis nagrinėjamos bylos klausimas.

5. Kitame prašyme priimti prejudicinį sprendimą, pateiktame lygiagrečiai nagrinėjamoje byloje⁵, kurioje aš šiandieną taip pat pateiksiu išvadą, *Landesgericht für Zivilrechtssachen Wien* kelia panašius klausimus, susijusius su UMTS licencijų Austrijoje išdavimo per aukcioną vertinimu.

4 — 1997 m. gegužės 17 d. Šeštoji Tarybos direktyva 77/388/EEB dėl valstybių narių apyvartos mokesčių įstatymų derinimo – Bendra pridėtinės vertės mokesčio sistema: vienodas vertinimo pagrindas (OL L 145, p. 1).

5 — Byla C-284/04 (*T-Mobile Austria ir kt.*)

6. Be to, Britanijos pavyzdžiu pasekė ir kitos valstybės narės, iš mokesčių už licencijas taip pat gavusios didelių pajamų, nors ne tokių didelių kaip Jungtinė Karalystė, jei atsižvelgsime į tai, kiek tenka vienam potencialiam mobiliojo ryšio vartotojui⁶. Nagrinėjama byla ir lygiagrečiai nagrinėjama Austrijos byla yra ypač svarbios ne vien tik dėl itin didelių čia nagrinėjamų sumų – jos padės ir panašių teisinių ginčų kitose valstybėse narėse sprendimo pagrindus.

II — Teisinis pagrindas

A — Su PVM susijusios nuostatos

1. Bendrijos teisė

7. Pagal Šeštosios direktyvos 2 straipsnio 1 punktą PVM apmokestinamas:

6 — Licencijos per aukcioną suteikiamos, be kita ko, Vokietijoje, Austrijoje, Belgijoje, Kipre, Danijoje, Graikijoje, Vengrijoje, Italijoje, Nyderlanduose, Čekijos Respublikoje ir Jungtinėje Karalystėje. Ispanijoje, Suomijoje, Prancūzijoje, Liuksemburge, Lenkijoje, Portugalijoje, Slovakijoje, Slovėnijoje ir Švedijoje pretendentai buvo atrinkti paskelbus konkursą (vadinamasis *beauty contest*). Minėtose valstybėse, išskyrus Vengriją ir Suomiją, licencijos suteikimui PVM taikomas nebuvo. Suomijoje licencijos buvo suteiktos nemokamai.

„prekių tiekimas ar paslaugų teikimas, kai šalies teritorijoje už atlygį prekes tiekia ar paslaugas teikia apmokestinamasis asmuo <...>.“

menimis veiklos, kurią jos vykdo, ar sandorių, kuriuos jie sudaro kaip valdžios institucijos, atžvilgiu, net jei jie renka rinkliavas, mokesčių už paslaugas, įmokas ar kitokius su tokia veikla ar sandoriais susijusius mokesčius.

8. Kas yra apmokestinamasis asmuo, Šeštosios direktyvos 4 straipsnis apibrėžia taip:

„1) „Apmokestinamasis asmuo“ – tai bet kuris asmuo, savarankiškai vykdamas bet kurioje vietoje bet kurią ekonominę veiklą, nurodytą 2 dalyje, nesvarbu, koks tos veiklos tikslas ar rezultatas.

Tačiau kai jie vykdo tokią veiklą ar sandorius, jie turi būti laikomi apmokestinamuoju asmeniu tokios veiklos ar sandorių atžvilgiu, jei jų traktavimas kaip neapmokestinamojo asmens labai iškraipytų konkurenciją.

2) Šio straipsnio 1 dalyje nurodyta ekonominė veikla apima visokią gamintojų, prekyautojų ir kitų paslaugas teikiančių asmenų veiklą, įskaitant kasybą bei žemės ūkio gamybos veiklą bei įvairių profesijų atstovų veiklą. Materialaus ir nematerialaus turto naudojimas, siekiant gauti nuolatinių pajamų, taip pat laikomas ekonomine veikla.

Bet kuriuo atveju šias įstaigas reikia laikyti apmokestinamaisiais asmenimis D priede išvardytos veiklos atžvilgiu, jei toji veikla nėra tokio menko masto, dėl kurio ji būtų visiškai nereikšminga.

<...>“. (Pataisytas vertimas)

<...>

5) Valstybinės, regioninės ir vietinės valdžios institucijos ir kiti viešosios teisės subjektai neturi būti laikomi apmokestinamaisiais as-

9. D priedo 1 punkte telekomunikacijos nurodytos kaip veikla Šeštosios direktyvos 4 straipsnio 5 punkto 3 papunkčio prasme.

2. Nacionalinės teisės aktai

10. 1994 m. Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo (toliau – *VAT Act 1994*) 4 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„PVM taikomas bet kokiam Jungtinėje Karalystėje vykdomam prekių tiekimui ar paslaugų teikimui, jeigu tai yra apmokestinamas prekių tiekimas arba paslaugų teikimas, kurį apmokestinamasis asmuo vykdo savo ekonominės veiklos ribose.“

11. *VAT Act 1994* 41 straipsnio 1 dalyje toliau nustatyta:

„Valstybės vykdomam apmokestinamam prekių tiekimui ar paslaugų teikimui šis įstatymas taikomas lygiai taip pat, kaip ir apmokestinamųjų asmenų vykdomam apmokestinamajam prekių tiekimui ar paslaugų teikimui.“

12. *VAT Act 1994* 41 straipsnio 2 dalyje nustatyta:

„Jei prekių tiekimas ar paslaugų teikimas yra vykdomas viešojo administravimo įstaigų ne

kaip ekonominė veikla, tačiau finansų administratorius mano, kad tokių pat prekių tiekimas ar paslaugų teikimas apmokestinamųjų asmenų galėtų būti vykdomas kaip ekonominė veikla, viešojo administravimo įstaigų šio įstatymo tikslams vykdomas tokių prekių tiekimas ir paslaugų teikimas laikomas ekonomine veikla, jei mokesčių administratorius taip nusprendžia“.

13. 2000 m. balandžio 14 d. Jungtinės Karalystės mokesčių administratorius išleido mokesčių taisykles, kuriose buvo nustatyta: „Prekių tiekimas ir paslaugų teikimas, kurį vykdo 1 sąraše nurodyta institucija ir kuris apima prekes arba paslaugas, nurodytas 2 sąraše, šio įstatymo tikslais (*VAT Act 1994*) laikomas šios institucijos vykdoma ekonomine veikla“. 1 sąraše buvo nurodyta Prekybos ir pramonės ministerija. 2 sąraše, be kita ko, buvo nurodyta tiek „licencijų suteikimas, sertifikavimas, įgaliojimas ir teisių suteikimas, išskyrus teises į žemės sklypus“, tiek ir „telekomunikacijos“.

B — *Teisinis UMTS dažnių suteikimo pagrindas*

14. Radijo dažnių ištekliai yra riboti. Didžioji dalis dažnių spektro, kuris gali būti naudo-

jamais techninėms reikmėms, jau yra priskirta tam tikroms tarnyboms ir naudojimo sritims. Siekiant išvengti trukdžių, kiekvienai naudojimo sričiai suteikiamos atitinkamos viena nuo kitos atskirtos dažnių juostos. Pasaulinį dažnių paskirstymą koordinuoja Tarptautinė telekomunikacijų sąjunga (ITU) – tarptautinė organizacija, priklausanti Jungtinėms Tautoms.

15. Dėl UMTS/IMT-2000 judriosioms telekomunikacijoms skiriamų dažnių juostų iš principo buvo susitarta 1992 m. ITU surengtoje Pasaulinėje radijo ryšio administracijų konferencijoje (WRC 92). 1997 m. Pasaulinėje radijo ryšio administracijų konferencijoje priimtoje 212 rezoliucijoje nurodoma, kad IMT-2000 judriųjų telekomunikacijų paslaugų įdiegimo galima tikėtis apie 2000 metus.

16. Europos pašto ir telekomunikacijų administracijų konferencija (CEPT)⁷ Europos lygmeniu atliko kitus parengiamuosius darbus, reikalingus trečiosios kartos judriosioms technologijoms įdiegti. Šiai organizacijai priklausantis Europos radijo ryšio komitetas (ERC) 1997 m. liepos 30 d. Sprendime ERC/DEC/(997)/07⁸ pirmiausia apibrėžė turimą dažnių spektrą.

17. Trečiosios kartos judriosioms telekomunikacijoms rezervuotą dažnių spektrą galima toliau suskirstyti į juostas, kuriose judriųjų telekomunikacijų paslaugas lygiagrečiai gali teikti skirtingi paslaugų teikėjai. Tam suteikiamų teisių į dažnius skaičius ir forma valstybėse narėse gali skirtis⁹. Pavyzdžiui, Austrija ir Vokietija spektrą paskirstė šešioms paslaugų teikėjams, o Belgija ir Prancūzija – tik trims. Taigi nustatant tinklo veikimui skirtą diapazoną, atsižvelgus į minimalius techninius reikalavimus, galima tam tikra veiksmų laisvė.

1. Bendrijos teisė

18. Sprendimui reikšmingu laiko momentu Bendrijos teisės pagrindą dėl bendrųjų leidimų ir individualių licencijų išdavimo telekomunikacijų paslaugų srityje sudarė Direktyva 97/13/EB¹⁰.

7 – CEPT yra tarptautinė organizacija, kuriai šiuo metu priklauso 46 Europos valstybių pašto ir telekomunikacijų reguliavimo tarnybos. (Daugiau informacijos žr. organizacijos tinklalapyje: www.cept.org)

8 – Čia nurodomos tokios dažnių juostos: antžeminiams UMTS: 1900–1980 MHz, 2010–2025 MHz ir 2110–2170 MHz, palydovinio ryšio: UMTS: 1980–2010 MHz ir 2170–2200 MHz.

9 – Informaciją šiuo klausimu žr. *European Radiocommunications Office (ERO)* tinklalapyje www.ero.dk/ecc.

10 – 1997 m. balandžio 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 97/13/EB dėl bendrųjų leidimų ir individualių licencijų išdavimo telekomunikacijų paslaugų srityje bendrųjų principų (OL L 117, p. 15), kurią panaikino ir nuo 2003 m. liepos 25 d. pakeitė 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (Pagrindų direktyva), (OL L 108, p. 33).

19. Pagal Direktyvos 97/13 3 straipsnio 3 dalį „valstybės narės gali išduoti individualią licenciją tik tada, kai jos gavėjui yra leidžiama naudotis ribotais fiziniiais bei kitokiais ištekliais arba joje pagal III skirsnio nuostatas nustatyti ypatingi įpareigojimai arba suteiktos ypatingos teisės“.

20. Direktyvos III skirsnis (7–11 straipsniai) reglamentuoja individualias licencijas. 10 straipsnyje numatyta, kad valstybės narės gali apriboti individualių licencijų skaičių tik tiek, kiek reikia veiksmingam radijo dažnių panaudojimui užtikrinti. Tam jos pirmiausia turi tinkamai atsizvelgti į būtinybę leisti vartotojui gauti maksimalią naudą ir palengvinti konkurencijos plėtrą. Valstybės narės tokias individualias licencijas turi išduoti remdamosi objektyviais, nediskriminuojančiais, išsamiais, skaidriais ir proporcingais atrankos kriterijais.

21. Pagal direktyvos 11 straipsnio 1 dalį išduodant leidimus gali būti renkami mokesčiai, skirti sąnaudoms padengti. Šio straipsnio 2 dalis leidžia numatyti ir kitus mokesčius:

„Nepaisant 1 dalies, valstybės narės gali, kai naudojami riboti ištekliai, leisti savo nacionalinėms reguliavimo institucijoms nustatyti mokesčius, skirtus optimaliam tokių išteklių

panaudojimui garantuoti. Tokie mokesčiai turi būti nediskriminuojantys ir nustatomi visų pirma atsižvelgiant į poreikį skatinti naujų paslaugų plėtrą ir konkurenciją.“ (Pataisytas vertimas)

22. Direktyvą 97/13 panaikino 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (Pagrindų direktyva)¹¹. Direktyvos 2002/21/EB 9 straipsnio 3 dalyje, priešingai nei Direktyvoje 97/13, yra numatyta, kad valstybės narės gali įmonėms leisti perduoti teises naudoti radijo dažnius kitoms įmonėms.

23. Direktyvos 2002/21 9 straipsnio 4 dalyje šiuo atveju numatyta:

„Valstybės narės užtikrina, kad apie įmonės ketinimą perduoti teises naudoti radijo dažnius būtų pranešta nacionalinei reguliavimo institucijai, kuri yra atsakinga už spektro skyrimą, ir kad bet koks perdavimas vyktų nacionalinės reguliavimo institucijos nustatyta tvarka ir būtų viešas. Nacionalinės reguliavimo institucijos užtikrina, kad tokie sandoriai neiškraipytų konkurencijos. Kai radijo dažnių naudojimas yra suderintas taikant (2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos) sprendimą Nr. 676/2002/EB (dėl radijo spektro politikos teisinio reguliavimo pagrindų Europos bendrijoje

¹¹ — Nurodyta 10 išnašoje.

(sprendimas dėl radijo spektro) (OL L 108, p. 1)) bei kitas Bendrijos priemonės, dėl tokio perdavimo tų dažnių naudojimas neturi keistis.“

2. Nacionalinės teisės aktai

24. Toliau svarbus yra 1998 m. gruodžio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 128/1999/EB dėl suderintos belaidžio ryšio ir trečiosios kartos judriųjų telekomunikacijų sistemos (UMTS) įdiegimo Bendrijoje¹² (toliau – sprendimas UMTS). Šiuo sprendimu Europos Parlamentas ir Taryba tam tikra prasme davė ženklą pradėti Europos mastu diegti UMTS judriąsias telekomunikacijas.

26. Pagal 1949 m. Bevelio telegrafo įstatymo (*Wireless Telegraphy Act 1949*, toliau – 1949 m. WTA) 1 straipsnį „niekas negali įrengti arba naudoti bevelio telegrafo stoties arba įrengti ar naudoti bevelio telegrafo aparato negavęs licencijos, kurią pagal šį straipsnį išduoda ministras“. 1949 m. WTA už šio draudimo nesilaikymą numato baudžiamąsias sankcijas.

27. 1997 m. ministerija ir RA pradėjo plačiai vykdyti UMTS licencijų pardavimo aukcione parengiamuosius darbus. Buvo išklaustytos suinteresuotosios šalys ir konsultuojamasi su kviestiniais ekspertais. Šių darbų pagrindu buvo sukurta UMTS licencijų išdavimo teisinė bazė.

25. Sprendimo UMTS konstatuojamosiose dalyse nurodoma trečiosios kartos judriųjų telekomunikacijų tarptautinė raida ir joms keliami reikalavimai. Sprendimo UMTS 3 straipsnio 1 dalyje valstybės narės įsipareigoja iki 2000 m. sausio 1 d. sukurti licencijų procedūrą UMTS paslaugoms įdiegti. Pagal 3 straipsnio 3 dalį, jos „remdamosi Bendrijos teisės aktais turi užtikrinti, kad teikiant UMTS <...> būtų naudojamos CEPT suderintos dažnių juostos“. (Neoficialus vertimas)

28. 1998 m. Bevelio telegrafo įstatymas (toliau – 1998 m. WTA) numatė licencijų suteikimo gaires ir pirmiausia galimybę nustatyti didesnes už administracines išlaidas sumas. Nustatant šias sumas reikėtų atsižvelgti į tokius aspektus:

— veiksmingą elektromagnetinio spektro valdymą ir naudojimą,

¹² – OL L 17, p. 1.

— bet kokią ekonominę naudą, gaunamą naudojant bevielį telegrafą,

30. 1999 m. gruodžio 22 d. pranešime buvo paskelbtos tikslios dalyvavimo aukcione taisyklės ir jo eiga. Leidimas dalyvauti aukcione, be kita ko, buvo susietas su reikalavimu sumokėti pradinį 50 mln. GBP dydžio užstatą. Be to, buvo nustatytas minimalaus pasiūlymo dydis, kuris pagal licencijos apimtį siekė nuo 89,3 iki 125 mln. GBP.

— inovacinių paslaugų raidą ir

— konkurenciją teikiant telekomunikacijų paslaugas.

31. Prekybos dažniais, kurią pagal Direktyvos 2002/21 9 straipsnio 3 dalį gali pradėti valstybės narės, Didžioji Britanija iki šiol nėra sukūrusi.

29. Remiantis 1998 m. WTA įstatymu 1999 m. buvo priimtos Trečiosios kartos bevielio telegrafo taisyklės (toliau – *WTA Regulations*), kuriomis toliau tikslinamas UMTS licencijų suteikimas. *WTA Regulations* priede pirmiausia apibrėžiama penkių išduodamų licencijų struktūra. Kiekviena A ir B licencijų atitinkamai apima suporuotą spektrą¹³ nuo 2 x 15 MHz, o kiekviena C, D ir E licencijų – suporuotą spektrą nuo 2 x 10 MHz. A licencija numatyta iki tol Britanijos rinkoje judriojo ryšio paslaugų dar neteikusiam teikėjui.

III — Faktinės bylos aplinkybės ir prejudiciniai klausimai

13 — Esant dabartiniams technikos lygiui tinklo operatoriui būtina turėti atitinkamą dažnį tiek įeinančiam kanalui, tiek ir grįžtamajam kanalui (*Frequency Division Duplex – FDD*). A, C, D ir E licencijoms atitinkamai priklauso ir po 5 MHz nesuporuoto spektro, kurį galima naudoti *Time Division Duplex TDD* režimu.

32. Aukcione, kuris vyko nuo 2000 m. kovo 6 d. iki balandžio 27 d., dalyvavo keturios jau vykdančios veiklą Jungtinės Karalystės įmo-

nės ir devyni galimi nauji rinkos subjektai.
Licencijas įsigijo šios įmonės:

Licencija	Aukciono laimėtojas	Paskutinis kainos pasiūlymas GBP
A licencija (numatyta naujam rinkos subjektui)	<i>TIW UMTS (UK) Limited</i> (dabar – <i>Hutchison 3G UK Limited</i>) (naujas rinkos subjektas)	4 384 700 000
B licencija	<i>Vodafone Limited</i> (vykdantis veiklą operatorius)	5 964 000 000
C licencija	<i>BT3G Limited</i> ¹⁴ (vykdantis veiklą operatorius)	4 030 100 000
D licencija	<i>One2One Personal Communications Limited</i> (dabar – <i>T-Mobile (UK) Limited</i>) (vykdantis veiklą operatorius)	4 003 600 000
E licencija	<i>Orange 3G Limited</i> (vykdantis veiklą operatorius)	4 095 000 000
Bendra suma		22 477 400 000

33. Licencijos buvo atitinkamai išduotos 2000 m. gegužę arba rugsėjį ir galioja iki 2021 m. gruodžio 31 dienos. 2000 m. licencijas įsigiję asmenys sumokėjo visą mokesčio už licenciją sumą. Administravimo išlaidos, susijusios su aukciono rengimu ir organizavimu, siekė 8 mln. GBP (apie 13,7 mln. eurų).

34. Licencijų savininkai, be kita ko, iki 2007 m. gruodžio 31 d. privalo sukurti ir teikti telekomunikacijų paslaugas teritorijoje, kurioje gyvena ne mažiau kaip 80 % Jungtinės Karalystės gyventojų. Be to, pagal 1984 m. Telecommunications Act 7 straipsnį, jie turi gauti dar vieną licenciją, kuria jiems apskritai suteikiama teisė teikti judriųjų telekomunikacijų paslaugas.

14 – Tuo metu BT3G priklausė bendrovei *British Telecommunications Plc*; nuo BT atsikyrus judriojo ryšio verslą *mmO2* pavidalu, bendrovė BT3G buvo pervadinta į *O2 Third Generation Limited*.

35. Ieškovių manymu, į mokesčių už licenciją buvo įtrauktas PVM. Todėl jos paprašė

sugrąžinti PVM, kaip atskaitomą mokestį, iš jų apmokestinamųjų paslaugų. *Commissioners of Customs & Excise* jų prašymą dėl PVM grąžinimo atmetė, nes, jos manymu, licencijos suteikimui nėra taikomas PVM. Po to, kai ieškinys buvo atmetas pirmosios instancijos, ieškovės pateikė ieškinį *VAT and Duties Tribunal*, o šis 2004 m. rugpjūčio 24 d. nutartimi nusprendė pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar, atsižvelgiant į faktinių aplinkybių, dėl kurių šalys sutaria, išdėstyme aprašytas aplinkybes, sąvoką „ekonominė veikla“ Šeštosios direktyvos 4 straipsnio 1 ir 2 dalių prasme reikia aiškinti taip, kad į ją patenka ministro per organizuojamą teisių naudoti telekomunikacijų įrenginius apibrėžtose elektromagnetinio spektro dalyse aukcioną vykdomas trečiosios kartos judriųjų telekomunikacijų licencijų išdavimas, ir kokie argumentai yra svarbūs atsakant į šį klausimą?

2. Atsižvelgiant į faktinių aplinkybių, dėl kurių šalys sutaria, išdėstyme aprašytas aplinkybes, kokie argumentai yra svarbūs atsakant į klausimą, ar ministras,

vykdydamas (aptartą) veiklą, veikė „kaip valdžios institucija“ Šeštosios direktyvos 4 straipsnio 5 dalies prasme?

3. Ar, atsižvelgiant į faktinių aplinkybių, dėl kurių šalys sutaria, išdėstyme aprašytas aplinkybes, (aptartą) veiklą galima laikyti i) iš dalies ekonomine veikla, ir (ar) ii) ji iš dalies vykdoma viešosios teisės subjekto kaip valdžios institucijos, todėl ši veikla iš dalies gali būti apmokestinama pridėtinės vertės mokesčiu pagal Šeštąją direktyvą?

4. Kokia turi būti didelio konkurencijos iškraipymo Šeštosios direktyvos 4 straipsnio 5 dalies antrosios pastraipos prasme tikimybė ir kaip greitai jis turi atsirasti po tokios veiklos, kokia yra (aptarta), vykdymo tam, kad šią veiklą vykdomas asmuo šios veiklos atžvilgiu būtų laikomas apmokestinamuoju asmeniu pagal minėtą nuostatą? Kiek atsakymui į šį klausimą turi įtakos mokestinio neutralumo principas?

5. Ar į Šeštosios direktyvos D priedo (į kurį daro nuorodą Šeštosios direktyvos

4 straipsnio 5 dalies trečioji pastraipa) sąvoką „telekomunikacijos“ patenka ministro per organizuojamą teisių naudoti telekomunikacijų įrenginius apibrėžtose elektromagnetinio spektro dalyse aukcioną vykdomas trečiosios kartos judriųjų telekomunikacijų licencijų išdavimas, atsižvelgiant į faktinių aplinkybių, dėl kurių šalys sutaria, išdėstyme aprašytas aplinkybes?

IV — Vertinimas

A — *Dėl pirmojo prejudicinio klausimo: ekonominės veiklos buvimo*

6. Jeigu i) valstybė narė Šeštosios direktyvos 4 straipsnio 1 ir 5 dalims įgyvendinti priima įstatymą, įgaliojantį valdžios instituciją (šiuo atveju Jungtinės Karalystės išdą) nustatyti taisykles, nurodančias, kokie valstybės institucijų prekių ar paslaugų tiekimai prilyginami apmokestinamiesiems sandoriams, ir ii) ši valdžios institucija, remdamasi jai taip suteiktais įgaliojimais, priima ar ketina priimti taisykles, numatančias, kad tam tikrai veiklai taikomas PVM, ar 1990 m. lapkričio 13 d. Sprendime *Marleasing* (C-106/89, Rink. p. I-4135, 8 punktą) įtvirtintas principas yra svarbus aiškinant minėtą nacionalinį įstatymą ir minėtas taisykles (ir, jei taip, kaip jis svarbus)?“

36. Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar per organizuojamą teisių naudoti telekomunikacijų įrenginius apibrėžtose elektromagnetinio spektro dalyse aukcioną vykdomas licencijų išdavimas yra ekonominė veikla Šeštosios direktyvos 4 straipsnio 1 ir 2 dalių prasme.

37. Pagal Šeštosios direktyvos 4 straipsnio 1 dalį, apmokestinamasis asmuo – tai bet kuris asmuo, savarankiškai vykdamas bet kurioje vietoje bet kurią ekonominę veiklą, ir nesvarbu, koks tos veiklos tikslas ar rezultatas. Taigi šioje nuostatoje net tik nustatyta, kas yra apmokestinamasis asmuo, bet ir tai, kokiomis aplinkybėmis asmens veiklai taikomas PVM.

38. Šeštosios direktyvos 4 straipsnio 2 dalyje plačiai išvardyta veikla, kuri laikoma ekonomine veikla 1 dalies prasme. Šalia veiklos, kaip antai bet kurios gamintojų, prekyautojų ir kitų paslaugas teikiančių asmenų veiklos,

ekonominei veiklai pirmiausia priskiriamas ir nematerialaus turto naudojimas siekiant gauti nuolatinių pajamų.

39. Dėl šios apibrėžties Teisingumo Teismas konstatavo, kad „ekonominės veiklos“ sąvokos apibrėžimo analizė parodo „ekonominės veiklos“ sąvokos taikymo srities aprėptį ir jos objektyvų pobūdį ta prasme, kad veikla vertinama *per se*, neatsižvelgiant į jos tikslus ar rezultatus“¹⁵.

40. Taigi suinteresuoto asmens subjektyvūs tikslai, dėl kurių jis vykdo veiklą, nėra svarbūs. Antraip mokesčių administratoriaus pareiga būtų atlikti tyrimą, siekiant nustatyti tuos ketinimus, o tai prieštarautų bendrosios PVM sistemos tikslams užtikrinti teisinį saugumą ir supaprastinti PVM taikymui būdingus veiksmus, atsižvelgiant, išskyrus ypatingus atvejus, į atitinkamų sandorių objektyvų pobūdį¹⁶.

15 — 2000 m. rugsėjo 12 d. Sprendimas *Komisija prieš Graikiją* (C-260/98, Rink. p. I-6537, 26 punktą) ir *Komisija prieš Jungtinę Karalystę* (C-359/97, Rink. p. I-6355, 41 punktą) bei 2006 m. vasario 21 d. Sprendimas *University of Huddersfield* (C-223/03, Rink. p. I-1751, 47 punktą); taip pat žr. 1987 m. kovo 26 d. Sprendimą *Komisija prieš Nyderlandus* (235/85, Rink. p. 1471, 8 punktą), be kita ko, ta pačia prasme 1985 m. vasario 14 d. Sprendimą *Kompelman* (268/83, Rink. p. 655, 19 punktą) ir 2003 m. lapkričio 27 d. Sprendimą *Zita Modes* (C-497/01, Rink. p. I-14393, 38 punktą).

16 — 1995 m. balandžio 6 d. Sprendimas *BLP Group* (C-4/94, Rink. p. I-983, 24 punktą) ir 2006 m. sausio 12 d. Sprendimas *Optigen ir kt.* (C-354/03, C-355/03 ir C-484/03, Rink. p. I-483, 45 punktą).

41. Iš pradžių išnagrinėsiu prieštaravimą, esą UMTS licencijų suteikimas per aukcioną negali būti laikomas ekonomine veikla jau vien todėl, kad juo siekiama rinkos reguliavimo. Toliau reikia išnagrinėti, ar šis procesas gali būti laikomas nematerialaus turto naudojimu siekiant gauti nuolatinių pajamų Šeštosios direktyvos 4 straipsnio 2 dalies prasme.

1. Ar veikla, kurios tikslas – reguliuoti rinką, gali būti laikoma ekonomine veikla?

42. Kadangi radijo dažnių išteklių yra riboti, licencijos jiems suteikiamos per organizuotą aukcioną. Kokia elektromagnetinio spektro dalis skiriama UMTS paslaugoms teikti, numatyta tarptautiniuose susitarimuose. Šioje spektro dalyje vienas šalia kito gali veikti tik ribotas skaičius judriųjų telekomunikacijų operatorių tinklų. Siekiant užtikrinti, kad dažnių naudojimas būtų racionalus ir būtų išvengta trukdžių, būtinas valstybės įsikišimas ir reguliavimas.

43. Sprendimas UMTS valstybės nares įpareigoja, siekiant įdiegti UMTS paslaugas, imtis būtinų administracinių procedūrų.

44. Direktyva 97/13 ir atitinkami ją perkeliantys nacionalinės teisės aktai sudaro konkrečias teises sąlygas, kurių valstybės narės, suteikdamos dažnių juostas, privalo laikytis. Pagal Direktyvos 97/13 10 straipsnį, valstybės narės, suteikdamos individualias licencijas, privalo remtis objektyviais, nediskriminuojančiais, išsamiais, skaidriais ir proporcingais atrankos kriterijais. Pagal Direktyvos 97/13 11 straipsnio 2 dalį, jos tokiomis aplinkybėmis gali nustatyti mokesčius optimaliam tokių išteklių naudojimui užtikrinti.

45. Jungtinė Karalystė teisę naudoti tam tikrus radijo dažnius nusprendė suteikti per organizuojamą aukcioną. Už licencijų per aukcioną suteikimą gautos pajamos buvo laikomos mokesčiais Direktyvos 97/13 11 straipsnio 2 dalies prasme. Jungtinės Karalystės nuomone, aukciono procedūra turėjo padėti nustatyti įmones, brangiausiai vertinančias licencijas, vadinasi, ir užtikrinančias, kad licencijų naudojimas duotų kuo didesnę naudą. Nebuvo siekiama gauti kuo daugiau pajamų valstybei.

46. Suinteresuotosios valstybės narės ir Komisija, atsižvelgdamos į tokias aplinkybes, daro išvadą, kad ministro ir (arba) RA vykdomas licencijų suteikimas nėra ekonominė veikla Šeštosios direktyvos 4 straipsnio

1 ir 2 dalių prasme, o laikytinas rinkos reguliavimo priemone.

47. Toks argumentas nepriimtinas.

48. Ar veikla laikytina ekonomine veikla PVM reglamentuojančių teisės aktų prasme, priklauso nuo objektyvaus veiklos pobūdžio, kuris nustatomas remiantis konkrečiomis išorinėmis aplinkybėmis. O šios veiklos tikslas – reguliuoti Bendrijos teisės reikalavimus atitinkantį patekimą į UMTS rinką ir nustatyti tinkamiausius judriųjų telekomunikacijų operatorius nėra svarbus, nes, remiantis nurodyta teismų praktika, kvalifikuojant veiklą į tokio pobūdžio tikslus neatsižvelgiama¹⁷.

49. Per aukcioną buvo suteikta teisė, leidžianti 20 metų judriųjų telekomunikacijų tinklui naudoti tam tikrus radijo dažnius. Šią teisę per aukcioną įgijo tos įmonės, kurios pasiūlė didžiausią sumą.

50. Ar valstybės vykdomas licencijų suteikimas teisiškai kvalifikuojamas kaip pagal

17 – Žr. 16 išnašoje nurodytus sprendimus.

administracinę teisę išduodamas leidimas ar pagal civilinę teisę suteikiama paslauga, nustatant šios veiklos objektyvius požymius nėra svarbu, lygiai taip pat nėra svarbu, kaip įvardijamas įmonės mokėjimas – mokesčiu ar kaina¹⁸. Bet kuriuo atveju licencija buvo suteikta tik sumokėjus per aukcioną nustatytą pinigų sumą, taigi piniginis mokėjimas yra tiesiogiai susijęs su licencijos suteikimu. Be to, šis mokėjimas nėra vien tik mokestis, kuriuo padengiamos administravimo išlaidos.

51. Proceso šalys ginčijasi, ar organizuotu aukcionu apskritai nebuvo siekiama gauti ypač didelių įplaukų. Pavyzdžiui, pats faktas, kad iš viso buvo suteiktos tik penkios licencijos, o ne šešios, kaip antai Vokietijoje, viena vertus, galėtų būti vertinamas kaip bandymas dirbtinai sumažinti pasiūlą ir šitaip padidinti įplaukas. Kita vertus, sprendimą pateikti į rinką penkias licencijas taip pat galima pagrįsti rinkos reguliavimo pastangomis¹⁹. Siekiant padidinti konkurenciją, buvo numatyta, be keturių jau veikiančių operatorių, įtraukti naują ūkio subjektą. Numaciūs dar didesnį konkuruojančių įmonių skaičių, kurios būtų turėjusios tarpusavyje pasidalyti rinką, galimas dalykas, nebūtų pavykę užtikrinti didelių investicijų į tinklus rentabilumo.

18 — Jei mokesčių mokėjimas iš pat pradžių nepatektų į Šeštosios direktyvos taikymo sritį, Šeštosios direktyvos 4 straipsnio 5 dalies pirmojoje pastraipoje esantis patikslinimas, kad valstybė neturi būti laikoma apmokestinamuoju asmeniu ir tada, jei už tokią savo veiklą numato mokesčius, būtų nereikalingas.

19 — Pagal Direktyvos 97/13 10 straipsnio 1 dalį valstybės narės gali apriboti individualių licencijų skaičių tik tiek, kiek to reikalauja veiksmingam radijo dažnių naudojimui užtikrinti.

52. Tačiau galiausiai į šį klausimą galima neatsakyti, kaip ir į klausimą, ar siekis gauti pajamų apskritai nulėmė licencijų suteikimo procedūros pobūdį.

53. Objektyviai vertinant, ministras licencijas suteikė būtent už tam tikrą mokestį, kuris turėjo atspindėti licencijų ekonominę vertę ir kelis kartus viršijo suteikimo procedūros sąnaudas. Kadangi vyriausybė aukciono taisyklėse nurodė, kad mažiausia siūloma suma turi siekti 125 mln. GBP, iš pat pradžių buvo planuojama gauti daug pajamų. Licencijos per aukcioną suteikimą vertinant PVM prasme, nėra svarbu, ar toks pajamų gavimas buvo vyriausybės veiksmų motyvas, ar tai buvo tik šalutinė pasekmė, neišvengiamai susijusi su tokia licencijų suteikimo forma.

54. Licencijų suteikimą laikyti ekonomine veikla netrukdo ir tai, kad licencijų suteikimas galiausiai yra Bendrijos teisėje numatyto reguliavimo sistemos dalis. Šių teisinių reikalavimų vykdymas taip pat susijęs būtent tik su vienu (priverstinai numatytu) veiklos tikslu, į kurį neatsižvelgiama, veiklą vertinant kaip ekonominę veiklą²⁰.

20 — Žr. sprendimą *Komisija prieš Nyderlandus* (nurodytas 15 išnašoje, 10 punktas); sprendimą *Komisija prieš Graikiją* (nurodytas 15 išnašoje, 28 punktas); sprendimą *Komisija prieš Jungtinę Karalystę* (nurodytas 15 išnašoje, 43 punktas).

55. Kad ir reguliavimo veiklai, kaip ekonominei veiklai, gali būti taikomas PVM, aišku iš Šeštosios direktyvos D priedo 7 punkto. Be veiklos sričių, kurios visada kvalifikuojamos kaip valstybės veikla Šeštosios direktyvos 4 straipsnio 5 punkto 3 papunkčio prasme, kuriai taikomas PVM, ten nurodomi žemės ūkio intervencinių agentūrų sandoriai dėl žemės ūkio produktų, vykdomi pagal šių produktų rinkos bendro organizavimo taisykles. Jei intervencinė agentūra iš savo išteklių parduoda produktus, šie sandoriai apmokestinami PVM, nors tokiais sandoriais pirmiausia siekiama reguliuoti rinką, o ne gauti pajamų.

56. Kaip nurodo Teisingumo Teismas, remiantis objektyviais išoriniais proceso požymiais, ekonominės veiklos sąvoka išplečiama ir apima plačią sritį²¹. Jei jau šiame nagrinėjimo etape būtų atsižvelgta į tai, kad valdžios institucija veikia vykdydama jai įstatymais numatytą reguliavimo funkciją, tai iš pat pradžių labai susiaurintų direktyvos taikymo sritį. Pirmiausia labai susiaurėtų Šeštosios direktyvos 4 straipsnio 5 dalies taikymo sritis, nepaisant to, kad šioje nuostatoje numatyti specialūs reikalavimai viešosios valdžios institucijoms.

57. Teisingumo Teismas pirmiausia vadinajamajame sprendime *Eurocontrol*²², kurį nurodo kai kurios suinteresuotosios šalys, pripažino, kad veikla nelaikoma ekonomine veikla EB sutarties konkurencijos taisyklių prasme tada, jei ja vykdomi viešosios valdžios įgaliojimai.

58. Tačiau konkurencijos teisė ir Šeštoji PVM direktyva yra grindžiamos skirtingomis ekonominės veiklos sąvokomis. Konkurencijos teisėje veikla, kuria vykdomi viešosios valdžios įgaliojimai, nelaikoma svarbia ekonomine veikla konkurencijos požiūriu. Vis dėlto ten nėra atskiros nuostatos dėl valdžios institucijų veiklos, kai vykdomi viešosios valdžios įgaliojimai.

59. Šeštosios direktyvos 4 straipsnio 1 ir 2 dalyse pateikiama ekonominės veiklos sąvoka yra platesnė už konkurencijos teisės sąvoką. Čia iš pradžių nėra svarbu, ar vykdomi viešosios valdžios įgaliojimai. Atvirkščiai, į šią aplinkybę atsižvelgiama tik per vėlesnį nagrinėjimo etapą, būtent taikant 4 straipsnio 5 dalies specialią nuostatą. Ši nuostata būtų perteklinė, jei veikla, kuria vykdomi viešosios valdžios įgaliojimai pagal analogiją su konkurencijos teise, nepatektų į Šeštosios PVM direktyvos taikymo sritį.

22 — 1994 m. sausio 19 d. Sprendimas *SAT Fluggesellschaft* (C-364/92, Rink. p. I-43, 30 punktas); toliau šiuo klausimu žr. 1997 m. kovo 18 d. Sprendimą *Diego Cali & Figli* (C-343/95, Rink. p. I-1547, 22 ir 23 punktai) ir 2002 m. vasario 19 d. Sprendimą *Wouters ir kt* (C-309/99, Rink. p. I-1577, 57 punktas).

21 — Žr. 15 išnašoje nurodytą teismo praktiką.

2. Turto naudojimas, siekiant gauti nuolatinių pajamų

rialaus turto naudojimu siekiant gauti pajamų.

60. Ekonominė veikla Šeštosios direktyvos 4 straipsnio 2 dalies prasme pirmiausia laikomas materialaus ir nematerialaus turto naudojimas siekiant gauti nuolatinių pajamų. Teisė konkrečiose dažnių spektro dalyse naudoti judriųjų telekomunikacijų įrangą yra nematerialus turtas.

62. Tačiau Nyderlandų ir Danijos vyriausybės tvirtina, kad licencijos išdavimas buvo vienkartinis procesas, todėl juo nesiekama nuolatinių pajamų.

61. Remiantis nusistovėjusia teismo praktika, pagal bendros PVM sistemos neutralumo principo reikalavimus naudojimo sąvoka yra taikoma visiems procesams, neatsižvelgiant į jų teisinę formą²³. Teisingumo Teismas, pavyzdžiui, nuomą pripažino turto naudojimui, kuris turi būti laikomas ekonomine veikla Šeštosios direktyvos 4 straipsnio 2 dalies prasme²⁴. Jungtinė Karalystė ieškovėms, sumokėjusioms mokesčių, suteikė ribotos trukmės dažnių naudojimo licenciją. Šis į nuomą panašus procesas laikytinas nemate-

63. Redakcijoje vokiečių kalba vartojama sąvoka „nachhaltig“ yra ne visai aiški, tačiau iš kitų kalbų redakcijų aiškėja, kad pajamų gavimas turi trukti tam tikrą laikotarpį²⁵. Kaip Teisingumo Teismas pripažino sprendime *Enkler*, vien tik atsitiktinio pobūdžio komercinis turto naudojimas nelaikomas ekonomine veikla Šeštosios direktyvos 4 straipsnio 1 ir 2 dalių prasme²⁶.

64. Tačiau šioje byloje nagrinėjamas licencijų suteikimas nėra atsitiktinio pobūdžio naudojimas šia prasme. Aiškumo dėlei reikėtų prisiminti sprendimo *Enkler* kontekstą. Toje byloje buvo nagrinėjamas klausimas, ar tokia veikla, kai daugiausia paties savininko

23 — 1990 m. gruodžio 4 d. Sprendimas *Van Tiem* (C-186/89, Rink. p. I-4363, 18 punktas); 2003 m. birželio 26 d. Sprendimas *KapHag* (C-442/01, Rink. p. I-6851, 37 punktas); 2004 m. balandžio 29 d. Sprendimas *EDM* (C-77/01, Rink. p. I-4295, 48 punktas) ir 2004 m. spalio 21 d. Sprendimas *BBL* (C-8/03, Rink. p. I-10157, 36 punktas).

24 — 1996 m. rugsėjo 26 d. Sprendimas *Enkler* (C-230/94, Rink. p. I-4517, 22 punktas); 2000 m. sausio 27 d. Sprendimas *Heerma* (C-23/98, Rink. p. I-419, 19 punktas). Taip pat žr. 1985 m. vasario 14 d. Sprendimą *Rompelman* (268/83, Rink. p. 655), kuriame Teisingumo Teismas pripažino, kad dalinė paveldima užstatymo teisė laikytina ekonomine veikla.

25 — Pavyzdžiui, žr. redakciją anglų kalba: „for the purpose of obtaining income therefrom on a continuing basis“; prancūzų kalba: „en vue d'en retirer des recettes ayant un caractère de permanence“; italų kalba: „per ricavarne introiti aventi un certo carattere di stabilità“; ispanų kalba: „con el fin de obtener ingresos continuados en el tiempo“.

26 — Sprendimas *Enkler* (nurodytas 24 išnašoje, 20 punktas).

asmeninėms reikmėms naudojamas gyvenamasis automobilis yra kartais išnuomojamas, gali būti laikoma turto naudojimu siekiant gauti nuolatinį pajamų.

65. Nagrinėdamas bylą Teisingumo Teismas pirmiausia atsižvelgė į turto pobūdį. Jei turtas paprastai naudojamas tik ekonominėms reikmėms, tai yra iš esmės pakankamas įrodymas, kad savininkas jį naudoja ekonominei veiklai vykdyti, taigi ir nuolatinėms pajamoms gauti. Tačiau jei turtas dėl savo pobūdžio gali būti naudojamas tiek ekonominėms, tiek ir asmeninėms reikmėms, tada, siekiant nustatyti, ar jis iš tikrųjų naudojamas nuolatinėms pajamoms gauti, reikia išnagrinėti visas jo naudojimo aplinkybes²⁷.

66. Teisė naudoti radijo dažnius įdiegiant UMTS judriąsias telekomunikacijas yra susijusi vien tik su ekonominiu naudojimu. Vadinasi, šiuo atveju iš pat pradžių nekyla klausimo dėl turto naudojimo ekonominėms ir asmeninėms reikmėms atskyrimo. Todėl taip pat negalima teigti, kad tai yra tik atsitiktinio pobūdžio ekonominė veikla, kuri nėra tokia svarbi kaip naudojimas asmeninėms reikmėms.

67. Pats faktas, kad licencijos suteikiamos vieną kartą ilgam laikotarpiui, taip pat neleidžia daryti išvados dėl atsitiktinio naudojimo ekonominėms reikmėms. Tokiomis aplinkybėmis nėra svarbu, kaip dažnai apmokestinamasis asmuo sudaro panašius sandorius, – svarbu tai, ar konkretus turtas duoda ilgalaikių pajamų. Dėl to šioje byloje abejonių nekyla. Teisė naudoti dažnius suteikiama 20 metų ir per visą šį laikotarpį valstybė gauna pajamas.

68. Tai, kad visa mokesčio suma turėjo būti sumokėta iš karto licencijos suteikimo momentu ir kad mokėjimai nebuvo vykdomi periodiškai, nepakeičia pajamų gavimo nuolatinio pobūdžio. Teoriškai licencijos mokesčio forma galėjo būti ir kitokia. Tačiau Šeštosios direktyvos taikytinumas negali priklausyti nuo licencijos mokesčio mokėjimo sąlygų, kurias nustato šalys.

69. Nepaisant to, licencija gali būti grąžinta arba atimta anksčiau laiko, taigi vienkartinis suteikimas neužtikrina naudojimosi teisės 20 metų.

70. Galiausiai naudojimosi teisės suteikimas tam tikram laikotarpiui negali būti lyginamas

27 — Sprendimas *Enkler* (nurodytas 24 išnašoje, 27 punktas).

su vertybinių popierių perleidimu, kurio, jei jis vykdomas ne kaip komercinio pobūdžio fondo valdymas, Teisingumo Teismas nepripažino ekonomine veikla dėl dviejų priežasčių²⁸.

71. Pirmą, pajamos iš akcijų turėjimo ir jų pardavimo, taigi dividendai ir pelnas iš akcijų kurso, atsiranda ne dėl aktyvaus vertybinių popierių naudojimo, o yra tiesioginė nuosavybės į juos pasekmė. Tačiau suteikiant licencijas gautos pajamos nėra pajamos, gaunamos vien tik iš teisės disponuoti dažniais, kaip yra dividendų ar pelno iš akcijų kurso atveju, o gaunamos iš šios teisės naudojimo.

72. Antra, perleidžiant vertybinius popierius pajamos gaunamos tik vieną kartą. Jei savininkas dalį turto perleidžia, jis negali perleisto turto ir toliau naudoti pajamoms gauti. Tačiau valstybė teisės disponuoti dažniais iki galo neatsisako. Atvirkščiai, ši teisė jai vėl grįžta vėliausiai tada, kai baigiasi licencijos trukmė ir ji gali ją iš naujo suteikti.

28 — 1996 m. birželio 20 d. Sprendimas *Wellcome Trust* (C-155/94, Rink. p. I-3013, 32 ir kt. punktai) ir sprendimas *EDM* (nurodytas 23 išnašoje, 57 ir kt. punktai). Toliau žr. su akcijų turėjimu ir įsigijimu susijusius sprendimus: *KapHag* (nurodytas 23 išnašoje, 38 punktas) ir 2005 m. gegužės 26 d. Sprendimą *Kretztechnik* (C-465/03, Rink. p. I-4357, 19 ir tolesni punktai).

73. Todėl į pirmąjį prejudicinį klausimą reikia atsakyti taip:

Valstybės institucijos per aukcioną vykdomas licencijų, kurios apima teisę UMTS judriųjų telekomunikacijų paslaugų teikimui nustatytu laikotarpiu naudoti apibrėžtas elektromagnetinio spektro dalis, suteikimas tokiomis aplinkybėmis, kokios nurodytos pagrindinėje byloje, turi būti laikomas nematerialaus turto naudojimu siekiant gauti nuolatinių pajamų, vadinasi, ir ekonomine veikla Šeštosios direktyvos 4 straipsnio 1 ir 2 dalių prasme.

B — Dėl 2–5 prejudicinių klausimų: sąlygos, kuriomis valstybės valdžios institucijų veikla laikoma apmokestinamųjų asmenų veikla

1. Pirminės pastabos dėl Šeštosios direktyvos 4 straipsnio 5 dalies struktūros

74. Šeštosios direktyvos 4 straipsnio 5 dalyje pateikiamos diferencijuotos nuostatos, kada

valstybė laikoma apmokestinamuoju asmeniu²⁹.

75. Šios dalies pirmojoje pastraipoje pateikiama pagrindinė nuostata, pagal kurią valstybinės, regioninės ir vietinės valdžios institucijos ir kiti viešosios teisės subjektai neturi būti laikomi apmokestinamaisiais asmenimis veiklos, kurią jie vykdo, ar sandorių, kuriuos sudaro kaip valdžios institucijos, atžvilgiu. Taigi ši nuostata numato, kad valdžios institucijoms netaikoma bendroji mokestinė pareiga net ir tada, kai jos vykdo ekonominę veiklą Šeštosios direktyvos 4 straipsnio 1 ir 2 dalių prasme. Taip viešosios valdžios įgaliojimų vykdymas pri-lyginamas privataus vartotojo veiksams.

76. Nukrypstant nuo pirmosios pastraipos, antrojoje pastraipoje numatyta, kad valstybė gali būti laikoma apmokestinamuoju asmeniu, jei jos traktavimas kaip neapmokestinamojo asmens labai iškraipytų konkurenciją. Ši nuostata grindžiama ta idėja, kad atitinkamų valstybės institucijų veikla gali konkuruoti su privatinės teisės konkurentų veikla ir tada, kai ją vykdomi viešosios valdžios įgaliojimai. Taigi šios nuostatos tikslas – užtikrinti fiskalinį neutralumą³⁰.

77. Galiausiai pagal trečiąją pastraipą valstybės institucijos visada yra laikomos apmokestinamaisiais asmenimis D priede išvardytos veiklos atžvilgiu, jei toji veikla nėra tokio menko masto, dėl kurio ji būtų visiškai nereikšminga. Taigi dėl priede išvardytų veiklos sričių galiausiai lieka neaišku, ar valstybė, vykdydama tokią veiklą, vykdo viešosios valdžios įgaliojimus.

78. D priede išvardytos veiklos sritys, tarp jų ir telekomunikacijos, iš esmės susijusios su ekonomine veikla³¹, kurią tik dėl svarbos visuomenės interesams valstybė vykdo ir (arba) vykde kaip viešosios valdžios įgaliojimus, tačiau kurią lygiai taip pat galėtų vykdyti privačios įmonės³². Dabar jau keletas iš nurodytų ekonominės veiklos sričių yra liberalizuotos. Privačios įmonės čia iš tiesų konkuruoja su iš dalies jau privatizuotomis, o iš dalies vis dar valstybinėmis anksčiau monopolij turėjusiomis įmonėmis. 1977 m. priimant Šeštąją PVM direktyvą buvo aiškiai atsižvelgta į tokią raidą.

29 – Žr. generalinio advokato Mischo išvadą, kurioje labai aiškiai išdėstyta, kad 4 straipsnio 5 dalies struktūra yra vadinamoji pakopinė ir ją sudaro išimtis bei jos paneigiančios išimtis (1989 m. kovo 15 d. Išvada *Comune di Carpaneto Piacentino ir kt.* (231/87 ir 129/88, Rink. p. 3233, 8 punktas).

30 – 1989 m. spalio 17 d. Sprendimas *Comune di Carpaneto Piacentino ir kt.* (231/87 ir 129/88, Rink. p. 3233, 22 punktas).

31 – Žr. 2000 m. birželio 29 d. generalinio advokato Alber išvadą *Fazenda Pública* (C-446/98, Rink. p. I-11435, 69 punktas).

32 – D priede iš viso yra išvardyta 13 veiklos sričių: be telekomunikacijų, pavyzdžiui, vandens, dujų, elektros ir garo tiekimas, prekių ir kelevių gabenimas, jūros ir oro uostų paslaugos, prekybos mugių ir parodų organizavimas, reklamos ir turizmo agentūrų veikla, valgyklų veikla ir kt.

79. Jei judriųjų telekomunikacijų licencijų suteikimą laikytume ne menko masto veikla telekomunikacijų srityje, jai bet kuriuo atveju būtų taikomas PVM, neatsižvelgiant į viešosios valdžios įgaliojimų vykdymą ar konkretų konkurencijos iškraipymą. Todėl būtų logiška, prieš atsakant į antrąjį, trečiąjį ir ketvirtąjį klausimus, pirmiausia atsakyti į penktąjį prejudicinį klausimą.

81. D priedo tekste nėra jokių nuorodų, kurios padėtų atsakyti į šį ginčijamą klausimą. Aplinkybė, kad redakcijoje vokiečių kalba vartojama ne sąvoka „Telekommunikation“, o dabar jau pasenusi sąvoka „Fernmeldewesen“, nėra svarbi. Redakcijose kitomis kalbomis toje vietoje atitinkamai vartojama toms kalboms nuo seno įprastinė sąvoka „telecommunications“ ir (arba) „télécommunications“. Beje, kaip teisingai nurodo Vokietijos vyriausybė, sąvokos „Fernmeldewesen“ ir „Telekommunikation“ yra sinonimai.

2. Dėl penktojo klausimo: ar Šeštosios direktyvos D priede esanti sąvoka „telekomunikacijos“ apima ir UMTS licencijų suteikimą per aukcioną?

— Istorinis aiškinimas

80. Iš esmės proceso šalys nesutaria dėl D priedo 1 punkte esančios sąvokos „telekomunikacijos“ aprėpties: Komisijos ir suinteresuotųjų vyriausybių manymu, ji apimanti tik patį telekomunikacijų paslaugų teikimą³³, o ieškovių manymu – taip pat ir kitas su tuo susijusias veiklos sritis, taigi ir licencijų suteikimą.

82. Taikant istorinį aiškinimą būtų galima teigti, kad sąvoka „telekomunikacijos“ negalėjo apimti judriųjų telekomunikacijų licencijų suteikimo privačioms įmonėms, nes 1977 m. priimant direktyvą tokių licencijų iš viso dar nebuvo. Tuo laikotarpiu būtent valstybinės pašto įstaigos savo nuožiūra teikė telekomunikacijų paslaugas. Todėl tuo laiko momentu Bendrijos teisės aktų leidėjas, galimas dalykas, ir nesiekė reglamentuoti telekomunikacijų licencijų.

³³ — Jungtinės Karalystės vyriausybė šiuo klausimu nurodo į telekomunikacijų paslaugų apibrėžtį, pateiktą dabar jau panaikintoje 1990 m. birželio 28 d. Tarybos direktyvos 90/387/EEB dėl telekomunikacijų paslaugų vidaus rinkos sukūrimo įgyvendinant atvirojo tinklo teikimą (*Open Network Provision*, ONP) (OL L 192, p. 1) 2 straipsnio 4 dalyje, kurioje „telekomunikacijų paslaugos“ apibrėžiamos kaip paslaugos, į kurių teikimą visiškai arba iš dalies įtrauktas signalų perdavimas ir nukreipimas telekomunikacijų tinkle telekomunikacinių procesų būdu, išskyrus radijo ir televizijos transliavimą.

83. Tačiau toks istorinis išaiškinimas bet kuriuo atveju vaidina tik antraeilį vaidmenį

ir vien tik juo pasikliauti negalima³⁴. Atvirkščiai, Šeštosios direktyvos nuostatas reikia išnagrinėti ir atsižvelgiant į jų struktūrą, pirmiausia – į jų tikslą.

85. 9 straipsnis nustato, kuri vieta laikytina paslaugų teikimo vieta. Šio straipsnio 2 dalies e punktas, be kita ko, ir dėl čia nurodytų telekomunikacijų paslaugų nustato, kad, teikiant tarpvalstybines paslaugas, paslaugų teikimo vieta laikoma paslaugų gavėjo vieta.

— Sisteminis aiškinimas

84. Sisteminiu požiūriu pirmiausia galėtų būti svarbi telekomunikacijų paslaugų apibrėžtis, pateikta Šeštosios direktyvos 9 straipsnio 2 dalies e punkto dešimtojoje įtraukoje³⁵, kurioje išdėstyta:

„Telekomunikacijos. Telekomunikacijų paslaugos – tai paslaugos, susijusios su signalų, rašytinės medžiagos, vaizdo ir garso arba informacijos perdavimu, siuntimu ir priėmimu laidinėmis, radijo, optinėmis ar kitų rūšių elektromagnetinėmis sistemomis, įtraukiant su tuo susijusios teisės perdavimą arba priskyrimą panaudojant galingumą tokiam perdavimui, siuntimui ar priėmimui <...>.“

86. Jei, vyriausybės ir Komisijos manymu, iš viso yra teisinga remtis šia apibrėžtimi, tai, jų nuomone, ji apima tik telekomunikacijų paslaugas siaurąja prasme. Nuostatoje minimos teisės naudoti „galingumą tokiam perdavimui, siuntimui ar priėmimui“, jų manymu, yra susijusios su infrastruktūra, o ne su dažnių spektro naudojimo licencijomis.

87. Ieškovės, remdamosi šia pastraipa, kurios redakcija anglų kalba yra tokia: „including the related transfer or assignment of the right to use capacity for such transmission, emission or reception“, daro priešingą išvadą. Sąvoka *capacity* kaip tik ir vartojama frazės *frequency spectrum capacity* prasme.

34 – Šiuo klausimu smulkiau žr. 2006 m. liepos 13 d. mano išvadą byloje *Robins ir Burnett* (C-278/05, dar nepaskelbta Rinkinyje, 80 ir 81 punktai).

35 – Ši nuostata buvo įtraukta 1999 m. birželio 17 d. Direktyva 1999/59/EB, iš dalies keičiančia Direktyvą 77/388/EEB dėl pridėtinės vertės mokesčio taikymo telekomunikacijų paslaugoms tvarkos (OL L 162, p. 63).

88. Remiantis redakcija anglų kalba toks aiškinimas atrodytų galimas, tačiau iš redakcijų kitomis kalbomis aiškėja, kad įtikinamasis yra suinteresuotųjų vyriausybių ir

Komisijos aiškinimas³⁶. Kai tekstai skirtingomis kalbomis skiriasi, ypač svarbūs tampa nuostatos logika ir tikslas³⁷, kurie taip pat prieštarauja tam, kad būtų įtrauktas ir dažnių suteikimas.

89. Būtent, kaip teisingai nurodo Nyderlandų vyriausybė, šia nuostata siekiama užtikrinti, kad iš trečiųjų valstybių teikiamos telekomunikacijų paslaugos gavėjams, esantiems Bendrijoje, būtų apmokestinamos Bendrijoje³⁸. Šis teiginys susijęs tik su telekomunikacijų paslaugomis siaurąja prasme. Bet kuriuo atveju licencijas atitinkamos valdžios įstaigos išduoda šalies viduje. Be to, dažniausiai pirkėjai, t. y. paslaugos gavėjai, turi būti licenciją išdavusios valstybės rezidentai, nes mažai tikėtina, kad UMTS judriųjų telekomunikacijų tinklas galėtų būti sukurtas ir naudojamas atitinkamoje valstybėje neturint nuolatinio padalinio arba anterinės įmonės.

36 — Be nurodytos redakcijos vokiečių kalba, pirmiausia žr. redakcijas italų kalba („ivi compresa la cessione e la concessione, ad esse connessa, di un diritto di utilizzazione a infrastrutture per la trasmissione, l'emissione o la ricezione“), olandų kalba („met inbegrip van de daarmee samenhangende overdracht en verlening van rechten op het gebruik van infrastructuur voor de transmissie, uitzending of ontvangst“) ir prancūzų kalba („y compris la cession et la concession y afférentes d'un droit d'utilisation de moyens pour une telle transmission, émission ou réception“ — pabraukta mano).

37 — Žr. 1990 m. kovo 27 d. Sprendimą *Cricket St. Thomas* (C-372/88, Rink. p. I-1345, 19 punktą); 1997 m. birželio 5 d. Sprendimą *SDC* (C-2/95, Rink. p. I-3017, 22 punktą) ir 2000 m. rugsėjo 14 d. Sprendimą *D.* (C-384/98, Rink. p. I-6795, 16 punktą).

38 — Žr. Direktyvos 1999/59 (minėtos 35 išnašoje) ketvirtą konstatuojamąją dalį, kurioje išdėstyta: „Reikėtų imtis priemonių, užtikrinančių, kad telekomunikacijų paslaugos, kuriomis naudojasi Bendrijoje įsisteigę klientai, būtų apmokestinamos Bendrijoje.“

90. Toliau Britanijos, Nyderlandų ir Danijos vyriausybės bei Komisija nurodo į telekomunikacijų paslaugų apibrėžtį čia svarbiose vidaus rinkos direktyvose. Tai, kad aiškinant Šeštąją PVM direktyvą atsižvelgiama į apibrėžtis, pateiktas kituose teisės aktuose, kurie reglamentuoja nagrinėjamą sritį ir kuriais nesiekiami tikslų, nukrypstančių nuo teisės aktų PVM srityje, visiškai atitinka Teisingumo Teismo praktiką³⁹.

91. 1990 m. birželio 28 d. Tarybos direktyvos 90/387/EEB dėl telekomunikacijų paslaugų vidaus rinkos sukūrimo įgyvendinant atvirojo tinklo teikimą⁴⁰ 2 straipsnio 4 dalyje telekomunikacijos paslaugos apibrėžiamos kaip „paslaugos, kurias visiškai arba iš dalies sudaro signalų perdavimas arba siuntimas telekomunikacijų būdu telekomunikacijų tinkle, išskyrus radiją ir televiziją“ (Neoficialus vertimas). Remiantis šiuo apibrėžimu UMTS licencijų išdavimas nėra telekomunikacijų paslauga.

39 — Galiausiai žr. 2006 m. gegužės 4 d. Sprendimą *Abbey National ir kt.* (C-169/04, Rink. p. I-4027, 61 ir tolesni punktai), taip pat 2005 m. rugsėjo 8 d. mano išvados šioje byloje 73 ir tolesnius punktus.

40 — OL L 192, p. 1. Per tą laiką Direktyva 1990/387 buvo panaikinta Direktyva 2002/21 (nurodyta 10 išnašoje). Naujos pagrindų direktyvos 2 straipsnio c punkte esanti elektroninių ryšių paslaugų apibrėžtis apima telekomunikacijų paslaugas ir, kaip ir ankstesnėje direktyvoje, grindžiama signalų perdavimu elektroninių ryšių tinklais.

92. Vis dėlto reikia suabejoti, ar cituotas sąvokos apibrėžtis galima be apribojimų taikyti D priedui, nes jos atitinkamai susijusios su telekomunikacijų veikla ir (arba) paslaugomis („telecommunication services“), o D priedas nurodo pačias telekomunikacijas („telecommunications“). Šią sąvoką galima būtų aiškinti kaip platesnį šios veiklos, apimančios ne tik telekomunikacijų paslaugas siaurąja prasme, bet ir kitas veiklos sritis, aprašymą.

— Teleologinis aiškinimas

93. Vis dėlto nulemia Šeštosios direktyvos 4 straipsnio 5 dalies trečiosios pastraipos, skaitomos kartu su D priedu, prasmė ir tikslas. D priedo kataloge nurodyta veikla, kaip teigė generalinis advokatas Alber, yra tokia veikla, kurios pobūdis visų pirma yra akivaizdus ekonominis⁴¹.

94. Kadangi šias paslaugas *paprastai* teikia arba gali teikti ir privačios įmonės, tai iš esmės galima teigti esant didelį poveikį

konkurencijai. Šios nuostatos tikslas – tokio- mis aplinkybėmis vienodai vertinti valstybę ir privatų apmokestinamąjį asmenį. Valstybės vykdomai veiklai konkrečiu atveju pagal antrąją pastraipą PVM taikomas tada, jei iškyla didelė konkurencijos iškraipymo grėsmė.

95. Vienodai traktuoti valstybę ir privatų apmokestinamąjį asmenį yra teisinga tik telekomunikacijų paslaugų siaurąja prasme atžvilgiu, nes dabar šias paslaugas gali teikti ir privačios įmonės. Tačiau, atsižvelgiant į dabartinę situaciją, licencijų, leidžiančių naudoti apibrėžtą radijo dažnių spektro dalį⁴², pirminis suteikimas yra tik valstybės uždavinys⁴³. Net jei tam tikromis aplinkybėmis licencijų suteikimas ir licencijų perleidimas, kurį vykdo privatūs asmenys, galėtų konkuruoti, valstybės ir privataus apmokestinamojo asmens šios veiklos atžvilgiu iš principo negalima traktuoti vienodai⁴⁴. Atvirkščiai, reikia išnagrinėti, ar valstybės veiklos apmokestinimas pagal Šeštosios direktyvos 4 straipsnio 5 dalies antrąją pastraipą yra būtinas siekiant apsaugoti konkurenciją.

42 — Vis dėlto Komisija svarsto galimybę valdant dažnių spektrą labiau atsižvelgti į rinkos dėsnius (žr. 2005 m. rugsėjo 14 d. Komisijos komunikatą *Rinkos dėsnių taikymas valdant dažnių spektrą Europos Sąjungoje*, COM(2005) 400 (galutinis)).

43 — Šiuo klausimu žr. tolesnį 102 ir po jo einančius punktus.

44 — Žr. argumentus, pateiktus dėl ketvirtąjo prejudicinio klausimo (tolesnis 121 ir kt. punktai).

41 — Išvada *Fazenda Pública* (nurodyta 31 išnašoje, 69 punktai).

96. Todėl į penktąjį prejudicinį klausimą reikia atsakyti taip, kad, atsižvelgiant į dabartinę situaciją, į Šeštosios direktyvos D priedo 1 punkte esančią sąvoką „telekomunikacijos“ valstybės per organizuojamą aukcioną vykdomas UMTS licencijų išdavimas nepatenka.

3. Dėl antrojo prejudicinio klausimo: valstybės valdžios įgaliojimų vykdymas Šeštosios direktyvos 4 straipsnio 5 dalies pirmosios pastraipos prasme

97. Kad pagal Šeštosios direktyvos 4 straipsnio 5 dalies pirmąją pastraipą nebūtų taikomas apmokestinimas, kumulatyviai turi būti patenkintos dvi sąlygos, būtent veiklą turi vykdyti valstybinės valdžios institucijos ir jų veiklą turi būti vykdoma kaip viešosios valdžios įgaliojimai⁴⁵. Ministras ir RA neginčijamai tenkina pirmąją sąlygą.

98. Teisingumo Teismas antrąją sąlygą patikslino sprendime *Fazenda Pública*⁴⁶:

45 — 1991 m. liepos 25 d. Sprendimas *Ayuntamiento de Sevilla* (C-202/90, Rink. p. I-4247, 18 punktas); taip pat sprendimas *Komisija prieš Graikiją* (nurodytas 15 išnašoje, 34 punktas) ir sprendimas *Komisija prieš Jungtinę Karalystę* (nurodytas 15 išnašoje, 49 punktas).

46 — 2000 m. gruodžio 14 d. Sprendimas *Fazenda Pública* (C-446/98, Rink. p. I-11435, 16 ir 17 punktai).

„Pastaroji sąlyga leidžia nustatyti valdžios institucijų atleidimo nuo mokesčio aprėptį atsižvelgiant į tam tikros vykdomos veiklos būdus <...>“⁴⁷.

Pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką, valstybinės valdžios vykdymu Šeštosios direktyvos 4 straipsnio 5 dalies pirmosios pastraipos prasme laikoma tokia veikla, kurią pagal konkretų viešosios teisės aktą vykdo viešosios teisės subjektai. Joms nepriskiriamos veiklos sritys, kurias jie vykdo tomis pačiomis teisinėmis sąlygomis, kaip ir privatūs ūkio subjektai <...>“⁴⁸.

99. Toliau Teisingumo Teismas nurodė, kad, siekiant tai nustatyti, nebūtina atsižvelgti į veiklos tikslą arba objektą⁴⁹.

100. Remdamosi teismo praktika ieškovės daro išvadą, kad visų pirma reikia atsižvelgti į veiklos formą. Licencijos per organizuotą aukcioną buvo suteikiamos tokiomis pačio-

47 — Šiuo klausimu Teisingumo Teismas nurodo į 1989 m. spalio 17 d. Sprendimą *Comune di Carpaneto Piacentino* (minėtas 30 išnašoje, 15 punktas) ir 1990 m. gegužės 15 d. Sprendimą *Comune di Carpaneto Piacentino ir kt.* (C-4/89, Rink. p. I-1869, 10 punktas).

48 — Šiuo klausimu Teisingumo Teismas nurodo sprendimą *Komisija prieš Jungtinę Karalystę* (nurodytas 15 išnašoje, 50 punktas) ir sprendimą *Komisija prieš Graikiją* (nurodytas 15 išnašoje, 35 punktas) bei kitus sprendimus, priimtus lygiagrečiai nagrinėjamosiose bylose.

49 — 1989 m. spalio 17 d. Sprendimas *Comune di Carpaneto Piacentino ir kt.* (nurodytas 30 išnašoje, 13 punktas) ir sprendimas *Fazenda Pública* (nurodytas 46 išnašoje, 19 punktas).

mis sąlygomis, kaip ir tos, kurios Anglijos teisės aktuose yra nustatytos atitinkamiems privatinės teisės sandoriams. Į tai, kad aukcionu buvo siekiama rinkos reguliavimo tikslo, atsižvelgti nebūtina.

101. Tačiau suinteresuotosios valstybės narės ir Komisija pabrėžia, kad UMTS licencijų suteikimas pagal šios srities Bendrijos teisės aktus ir nacionalinės teisės aktus yra vien tik valstybės, kuriai numatytos konkrečios pareigos, kompetencija.

102. Šiuo klausimu reikia konstatuoti, kad pagal Direktyvos 97/13 2 straipsnio 1 dalies a punktą individualias licencijas telekomunikacijų paslaugų srityje gali išduoti tik valstybinė reguliavimo tarnyba. Tam ji privalo laikytis Direktyvos 9 ir 10 straipsniuose numatytų reikalavimų. Jei valstybė narė išduoda tik ribotą skaičių individualių licencijų, ji privalo atranką vykdyti remdamasi objektyviais, nediskriminuojančiais, išsamiais, skaidriais ir proporcingais atrankos kriterijais (Direktyvos 97/13 10 straipsnio 3 dalis). Reikalavimai dėl mokesčių, kurie tokiomis aplinkybėmis gali būti renkami, nustatyti Direktyvos 97/13 11 straipsnio 2 dalyje.

103. Net ir atsižvelgus į tai, kad padėtį pagal nacionalinę teisę galutinai vertina prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, nėra jokios abejonės, kad išimtinę teisę

suteikti UMTS licencijas pagal 1949 m. WTA ir 1998 m. WTA įstatymus bei *WTA Regulations* turi ministras. Nacionalinės teisės aktuose jam numatyti su tuo susiję įpareigojimai yra grindžiami Direktyvos 97/13 reikalavimais. Beje, licenciją atimti taip pat gali tik ministras ir būtent ne tik tais atvejais, kurie numatyti pačioje licencijoje, bet ir dėl kitų priežasčių – nacionalinio saugumo, Bendrijos teisės įpareigojimų arba tarptautinės teisės įpareigojimų⁵⁰.

104. Taigi ministras, atstovaujamas RA, UMTS licencijas suteikė pagal tik jam vienam taikomą teisinę tvarką. Suteikti atitinkamų licencijų nebūtų galėjęs joks privatus asmuo. Tuo remiantis galima daryti išvadą, kad licencijų suteikimas per aukcioną buvo veikla, kurią valstybės institucija vykdė atlikdama viešosios valdžios funkcijas.

105. Tam neprieštarauja, kad licencijos buvo išduotos per aukcioną, taigi procedūrą, kuri priklauso civilinės teisės sričiai ir kurią dėl šios priežasties galėtų rengti ir privatus asmuo.

106. Nors Teisingumo Teismas pripažino, kad svarbiausia atsižvelgti į veiklos būdus,

50 – Žr. į WTA 1998 4 straipsnį.

tačiau negalima to suprasti per siaurai, traktuojant tik „kaip“, taigi tik kaip veikimo formos. Atvirksčiai, pirmiausia svarbu atsižvelgti į tai, ar privatūs asmenys pagal tos srities teisės aktus apskritai gali vykdyti panašią veiklą. Jei gali, tada, siekiant nepažeisti PVM neutralumo principo, reikėtų valstybę vertinti kaip apmokestinamąjį asmenį. Tačiau tai, kad valstybė, vykdydama tik jai priskirtus įgaliojimus, pasinaudoja civilinės teisės reglamentuojama procedūra, mokesčių neutralumui poveikio neturi.

107. Svarbiausia yra ne aukcionams taikomi bendrieji civilinės teisės reikalavimai, o konkrečios teisinės sąlygos, taikomos UMTS licencijų suteikimui per aukcioną.

108. Remiantis ieškovių teiginiu reikėtų daryti išvadą, kad viešosios valdžios funkcijos vykdomos tik tada, kai valstybė priima administracinį aktą – taigi veikia kaip valdžios institucija siaurąja prasme. Tačiau su tokiu aiškinimu Teisingumo Teismas aiškiai nesutiko sprendimuose *Autostradų mokesčiai*⁵¹.

109. Vis dėlto Teisingumo Teismas sprendime *Fazenda Pública prieš Câmara Municipal do Porto*⁵², atsižvelgdamas į tą faktą, kad viešųjų stovėjimo aikštelių administravimas buvo susijęs su viešosios valdžios įgaliojimų vykdymu, nusprendė, kad šiai veiklai buvo taikoma ypatinga viešosios teisės reglamentuojama tvarka. Teisingumo Teismo nuomone, valstybės veiksmai, kurių atžvilgiu piliečiai yra pavaldūs valstybei, yra įrodymas, kad vykdomos viešosios valdžios funkcijos Šeštosios direktyvos 4 straipsnio 5 dalies pirmosios pastraipos prasme, tačiau nėra privaloma sąlyga⁵³.

110. Jei būtų remiamasi sandorio formos teisinėmis sąlygomis, tai galėtų pažeisti bendrą Šeštosios PVM direktyvos taikymą, nes tokia praktika, kai valstybė naudoja privatinės teisės sandorių forma, galimas dalykas, kai kuriose valstybėse narėse yra paplitusi labiau negu kitose. Taip pat gali būti, kad skirtingose nacionalinės teisės sistemose viešosios teisės ir privatinės teisės sandorių formos apibrėžiamos nevienodai.

111. Be to, reikia nurodyti, kad Šeštosios direktyvos 4 straipsnio 5 dalies pirmoji pastraipa tik reikalauja, kad veikla būtų vykdoma kaip *viešosios valdžios* funkcijos. Todėl UMTS licencijų suteikimas per auk-

51 — Sprendimai *Komisija prieš Jungtinę Karalystę* (nurodytas 15 išnašoje, 51 punktą) ir *Komisija prieš Graikiją* (nurodytas 15 išnašoje, 36 punktą).

52 — Sprendimas *Fazenda Pública* (nurodytas 46 išnašoje, 22 punktą).

53 — Žr. 1990 m. gegužės 15 d. Sprendimą *Comune di Carpaneto Piacentino* (C-4/89, nurodytą 47 išnašoje, 11 punktą).

cioną negali būti vertinamas atskirai⁵⁴. Atvirksčiai, ši veikla yra dažnių valdymo ir telekomunikacijų sektoriaus reguliavimo dalis. Šiame kontekste valstybė iš esmės vykdo viešosios valdžios įgaliojimus, pavyzdžiui, perkeldama sprendimo UMTS arba vidaus rinkos direktyvų reikalavimus į nacionalinę teisę. Viešosios valdžios funkcijas ji vykdo ir tada, kai dėl netinkamo radijo ryšio įrangos naudojimo taiko baudžiamosios teisės sankcijas pagal 1949 m. WTA arba kai dėl nacionalinio saugumo priežasčių ar vykdydama Bendrijos teisės arba tarptautinės teisės įsipareigojimus atšaukia licenciją.

113. Galiausiai licencijų per aukcioną suteikimo kvalifikavimui kaip veiklai, kuria vykdomos viešosios valdžios funkcijos, neprieštarauja tai, kad valstybė iš to gavo didelių pajamų. Kaip buvo išdėstyta, tai valstybės veiksmams gali suteikti ekonominio pobūdžio Šeštosios direktyvos 4 straipsnio 2 dalies prasme. Tačiau jei valstybė veikia tik jai vienai taikomos ypatingos teisinės tvarkos pagrindu, tokia veikla yra viešosios valdžios funkcijų vykdymas.

114. Vadinasi, į antrąjį prejudicinį klausimą reikia atsakyti taip:

112. Tai, kad šiame nagrinėjime atsižvelgiama į platesnį teisinį kontekstą, beje, neprieštarauja tam, kad, kvalifikuojant veiklą kaip ekonominę veiklą, svarbiausia atsižvelgti tik į išorinį procesą. Atvirksčiai, būtent tai atitinka Šeštosios direktyvos 4 straipsnio logiką – pirmiausia užtikrinti platų direktyvos taikymą plačiai aiškinant 1 ir 2 dalis, o tada, taikant 5 dalį, atsižvelgti į ypatingas bendras teises sąlygas, taikomas valstybės veiklai.

Veikla Šeštosios direktyvos 4 straipsnio 5 dalies pirmosios pastraipos prasme laikoma tokia veikla, kurią viešosios teisės subjektai vykdo pagal viešosios teisės nustatytą ypatingą tvarką. Viešosios valdžios funkcijų vykdymui neprieštarauja tai, kad valstybė, vykdydama tik jai priskirtas funkcijas, naudojasi civilinės teisės procedūra ar vykdydama savo veiklą gauna didelių pajamų.

54 – Taip pat sprendime *Fazenda Pública* (nurodytas 46 išnašoje, 22 punktas) Teisingumo Teismas stovėjimo aikštelės nuomą vertino ne atskirai, o kaip viešųjų stovėjimo aikštelių valdymą bendrai.

4. Dėl trečiojo prejudicinio klausimo: ar ši veikla gali būti iš dalies laikoma ekonomine veikla arba iš dalies traktuojama kaip viešosios valdžios funkcijų vykdymas?

115. Ieškovės papildomai nurodė, kad UMTS licencijų suteikimas bent jau iš dalies buvo ekonominio pobūdžio veikla ir (arba) iš dalies buvo vykdoma ne kaip viešosios valdžios funkcijos.

116. Pirmiausia reikia pažymėti, kad ieškovių šiame kontekste nurodytas sprendimas *Armbrrecht*⁵⁵ buvo susijęs su turto daliniu naudojimu ekonominiams tikslams ir iš to atsiradusiomis pasekmėmis dėl teisės į atskaitą. Tačiau nagrinėjamoje byloje kyla klausimas, ar pats licencijos per aukcioną suteikimas buvo apmokestinamas PVM, nes apmokestinamasis asmuo jį vykdė kaip savo ekonominę veiklą.

117. Teisingumo Teismas sprendime *CCP*⁵⁶ išdėstė, kad kiekvienas paslaugų teikimas

55 — 1995 m. spalio 4 d. Sprendimas *Armbrrecht* (C-291/92, Rink. p. I-2775). Žr. konkrečiai dėl turto, kuris naudojamas vykdant viešosios valdžios funkcijas, atskaitos: 2005 m. birželio 2 d. Sprendimas *Waterschap Zeeuws Vlaanderen* (C-378/02, Rink. p. I-4685).

56 — 1999 m. vasario 25 d. Sprendimas *CPP* (C-349/96, Rink. p. I-973, 29 punktas). Taip pat žr. 2005 m. spalio 27 d. Sprendimą *Levob* (C-41/04, Rink. p. I-9433, 20 punktas).

paprastai laikomas atskiru savarankišku sandoriu. Kadangi ekonominiu požiūriu bendras paslaugų teikimas egzistuojančios pridėtinės vertės mokesčio sistemos interesais negali būti dirbtinai skaidomas, turi būti nustatyta nagrinėjamo sandorio esmė siekiant išaiškinti, ar apmokestinamasis asmuo su vartotoju sudaro kelis savarankiškus pagrindinius sandorius ar vieną bendrą sandorį. Jei sudaromas tik vienas sandoris, tai iš esmės jis kaip vienas bendras sandoris turi būti traktuojamas ir PVM taikymo atžvilgiu⁵⁷.

118. Prašyme priimti prejudicinį sprendimą nėra nurodyta jokių pagrindų, iš kurių būtų matyti, kad UMTS licencijų išdavimą sudarė du ar daugiau sandorių. Atvirkščiai, licencija buvo suteikta sudarant vienintelį sandorį ir nustačius bendrą mokestį.

119. Tai, kad per aukcioną pirmiausia buvo nustatyti licencijų gavėjai ir mokesčio dydis, o licencijos išduotos tik po to, kai buvo sumokėtas mokestis, taip pat nėra svarbu, nes abu pastarieji veiksmai yra tik nesavarankiški vykdymo veiksmai, kurių negalima vertinti atskirai nuo aukciono.

57 — Žr. 2006 m. gegužės 4 d. mano išvadą byloje *Talacre Beach Caravan Sales* (C-251/05, Rink. p. I-6269, 32 ir tolesni punktai).

120. Kaip jau buvo konstatuota, nors valstybė vykdydama šį vieną bendrą sandorį vykde ekonominę veiklą, tačiau tuo pat metu ji vykde ir viešosios valdžios funkcijas. Kadangi nėra konkretaus pagrindo, kuriuo remiantis būtų galima sandorį suskaidyti į atskirai vertinamus sandorius, trečiasis prejudicinis klausimas yra hipotetinio pobūdžio ir todėl į jį atsakyti nereikia⁵⁸.

5. Dėl ketvirtojo prejudicinio klausimo: ar traktavimas kaip neapmokestinamojo asmens nesukels didesnių konkurencijos iškreipimų?

121. Pagal Šeštosios direktyvos 4 straipsnio 5 dalies antrąją pastraipą, kai valstybinės institucijos vykdo veiklą kaip viešosios valdžios institucijos, jos turi būti laikomos apmokestinamuoju asmeniu tokios veiklos ar sandorių atžvilgiu, jei jų traktavimas kaip neapmokestinamojo asmens labai iškreipytų konkurenciją.

122. Teisingumo Teismas sprendime *Comune di Carpaneto Piacentino* konstatavo, kad valstybės narės įpareigojamos numatyti:

„Viešosios teisės subjekto neapmokestinimo už jo, kaip viešosios valdžios institucijos, vykdomą veiklą ir sudaromus sandorius taisyklės išimtį, jei toks neapmokestinimas labai iškreipytų konkurenciją <....>“.⁵⁹

123. Pirmą kartą suteikti licencijas gali tik valstybė, taigi licencijų suteikimo momentu negali būti jokios konkurencijos tarp valstybės veiklos ir identiškų kitų subjektų veiklos. Tačiau ieškovės argumentuoja, kad valstybės vykdomas ir PVM neapmokestinamas dažnių licencijų suteikimas ateityje galėtų konkuruoti su galimais privačių subjektų vykdomais licencijų perdavimo sandoriais.

124. Tačiau 2000 m. išduotų licencijų 4 punkte yra sąlyga, kad jos negali būti perleidžiamos. Tuo laiko momentu nei Direktyvoje 97/13, nei 1998 m. WTA nebuvo numatyta galimybės perleisti licencijas.

125. Vis dėlto 1999 m. lapkričio 1 d. ministerijos informacinio pobūdžio pranešime yra nurodyta, kad, vėliau sukūrus prekybą dažniais, per aukcioną suteikiamas licencijas ateityje bus galima perleisti. Tačiau nesą aišku, ar tikrai ir kada taip bus. Direkty-

58 — Žr. 1995 m. gruodžio 15 d. Sprendimą *Bosman* (C-415/93, Rink. p. I-4921, 61 punktas); 2001 m. kovo 13 d. Sprendimą *PreussenElektra* (C-379/98, Rink. p. I-2099, 39 punktas).

59 — 1989 m. spalio 17 d. Sprendimas *Comune di Carpaneto Piacentino ir kt.* (nurodytas 30 išnašoje, 24 punktas). Taip pat žr. 2006 m. birželio 8 d. Sprendimą *Feuerbestattungsverein Halle* (C-430/04, Rink. p. I-4999, 25 punktas).

vos 2002/21 9 straipsnio 4 dalyje jau numatyti reikalavimai dėl teisių naudoti radijo dažnius perleidimo. Remiantis prašymo priimti prejudicinį sprendimą duomenimis, Jungtinės Karalystės valdžios institucijos nemano, kad prekyba judriųjų telekomunikacijų dažniais galėtų vykti anksčiau negu 2007 metais.

126. Tokiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, kokia turi būti didelio konkurencijos iškraipymo Šeštosios direktyvos 4 straipsnio 5 dalies antrosios pastraipos prasme tikimybė, kaip greitai jis turi atsirasti po tokios veiklos vykdymo ir koks vaidmuo šiame kontekste tenka mokestinio neutralumo principui.

127. Šiuo klausimu pirmiausia reikia konstatuoti, kad apmokestinamojo ir (arba) neapmokestinamojo asmens statusas vertinamas veiklos vykdymo momentu⁶⁰. Todėl iš esmės poveikis konkurencijai turėtų būti tuo laiko momentu.

128. Tam būtina sąlyga, kad dažnių suteikimo momentu jau egzistuočių naudojimosi teisių rinka, t. y. pirma, turi egzistuoti panašios naudojimosi teisės ir, antra, jas turi būti galima perleisti privatiems asmenims.

Tik tokiomis sąlygomis valstybės veikla, susijusi su dažnių suteikimu, galėtų konkuruoti su sandoriais, susijusiais su teisių naudoti dažnius perleidimu privatiems asmenims.

129. Prieš suteikiant UMTS licencijas per aukcioną Britanijos rinkoje tokių licencijų nebuvo. Be to, prekyba licencijomis nebuvo įteisinta ir teisės aktais. Net nebuvo aišku, ar iš viso ir kada tam bus sukurtos teisinės sąlygos.

130. Teisingumo Teismas sprendime *Taksatorringen*⁶¹ atitinkamai pripažino, kad Šeštosios direktyvos 13 straipsnio A dalies 1 punkto f papunktis taikomas ir tiems konkurencijos iškraipymo atvejams, kurie dėl atleidimo nuo mokesčio gali atsirasti ateityje. Vis dėlto konkurencijos iškraipymo pavojus turi būti realus⁶².

131. Net ir tada, kai esamu laiko momentu joks kitas ūkio subjektas nesiūlo konkuruojančių paslaugų, kurioms taikomas PVM, konkurencijos iškraipymo pavojus gali realiai egzistuoti. Vien dėl blogesnės pradinės situacijos potencialūs konkurentai gali nesiim-

60 — 2005 m. birželio 2 d. Sprendimas *Waterschap Zeeuws Vlaanderen* (C-378/02, Rink. p. I-4685, 32 punktas).

61 — 2003 m. lapkričio 20 d. Sprendimas *Taksatorringen* (C-8/01, Rink. p. I-13711).

62 — Sprendimas *Taksatorringen* (nurodytas 61 išnašoje, 63 punktas).

ti aktyvių veiksmų rinkoje. Tačiau realaus pavojaus nėra tada, jei dėl teisinių sąlygų joks potencialus konkurentas negali konkuruoti su valstybės veikla suteikiant dažnių licencijas.

132. Jei vėliau, kai jau būtų sukurta prekybos dažniais sistema, valstybė vėl suteiktų licencijas, tada *tą licencijų suteikimo etapą* reikėtų iš naujo vertinti PVM apmokestinimo atžvilgiu⁶³. Tačiau vėliau vykšiančio valstybės licencijų suteikimo vertinimas PVM apmokestinimo atžvilgiu neturi poveikio šiam 2000 m. licencijų suteikimui, kuris yra nagrinėjamos bylos dalykas.

133. Be to, konkurencijos iškraipymo tikimybę ieškovės grindžia tokiu argumentu: jei sukūrus prekybos dažniais sistemą viena judriųjų telekomunikacijų įmonė perka licenciją iš kitos įmonės ir už šį sandorį turi mokėti PVM, jos padėtis yra blogesnė negu tos konkurentės, kuriai anksčiau licenciją suteikė valstybė ir šis suteikimas nebuvo apmokestintas PVM. Nors taip licenciją įgyjanti įmonė sumokėtų PVM dažniausiai gali atskaityti, tačiau atitinkamomis aplinkybėmis tai yra susiję su laikinu apyvartinių lėšų sumažėjimu.

63 — Pagal CEPT-ECC Sprendimą (02) 06 nuo 2008 m. sausio 1 d. UMTS judriosioms telekomunikacijoms bus leista, be pirmosioms 3G paslaugoms jau leistų dažnių, papildomai naudoti dažnių juostą 2500–2690 MHz.

134. Tačiau, kaip jau konstatuota, potencialus konkurencijos santykis turi būti nagrinėjamas sandorio sudarymo momentu. Galimybės, kad vėliau bus sukurtos tam reikalingos teisinės sąlygos, nepakanka, nes apmokestinimas negali priklausyti nuo daugiau ar mažiau neaiškių prognozių.

135. Nepaisant to, valstybės veikla turėtų būti apmokestinama tik tada, jei prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pripažintų, kad jos neapmokestinus gali atsirasti *didelis* konkurencijos iškraipymas Šeštosios direktyvos 4 straipsnio 5 dalies antrosios pastraipos prasme.

136. Taip, pavyzdžiui, būtų tada, jei valstybė *galutiniam vartotojui* teiktų tokias pačias paslaugas, kaip ir privačios įmonės, taigi vienu atveju klientai turėtų mokėti kainą su PVM, o kitu atveju be PVM⁶⁴. Kadangi galutinis vartotojas neturi teisės į atskaitą,

64 — Ieškovių iškelta hipotezė, kad licenciją gali įgyti neapmokestinamasis asmuo (pavyzdžiui, valstybės institucija), kuris neturi teisės į atskaitą, yra mažai tikėtina. Jei valstybės institucija licenciją naudoja pagal paskirtį, t. y. telekomunikacijų paslaugoms teikti, jos veikla pagal Šeštosios direktyvos 4 straipsnio 5 dalies trečiąją pastraipą, skaitomą kartu su D priedu, apmokestinama. Hipotetinis yra ir teiginys, kad tada, kai licencijos būtų naudojamos ne apmokestinamai veiklai, atskaita būtų negalima.

privачios įmonės siūloma paslauga būtų visa PVM suma brangesnė.

čių finansavimo. Šis teiginys taip pat rodo, kad konkurencijos iškraipymo Šeštosios direktyvos 4 straipsnio 5 dalies antrosios pastraipos prasme tikimybė iš esmės atsiranda taip pat tik tada, kai paslaugos teikiamos panašiu laiko momentu ir potencialūs pirkėjai gali rinktis iš dviejų panašių pasiūlymų.

137. Tačiau *apmokestinamajam asmeniui* įsigyti teisę į dažnius iš privataus asmens tik kai kuriais atvejais (ir tik minimaliai) būtų mažiau patrauklu nei įsigyti iš valstybės, nes PVM būtų arba iš karto atskaitytas, arba grąžinamas per trumpą laiką. Nors su išankstiniu finansavimu susijusios išlaidos absoliučiais skaičiais gali sudaryti dideles sumas, bet, palyginus su bendromis UMTS dažnių pirkimo išlaidomis, šios išlaidos apskritai nebūtų tokio dydžio, kad galėtų sukelti didelius konkurencijos iškraipymus.

139. Vadinas, į ketvirtąjį prejudicinį klausimą reikia atsakyti taip:

138. Be to, 2000 m. jokiu būdu nebuvo galima aiškiai numatyti prekybos dažniais sukūrimo, kurios Jungtinėje Karalystėje iš tikrųjų nėra ir šiandien. Kuo didesnis laiko tarpas skiria valstybės licencijų suteikimą ir galimybę jas perleisti, tuo labiau pasikeičia ir visa rinkos aplinka. Tokiomis aplinkybėmis svarbos įgauna kiti veiksniai, kaip antai licencijos ekonominės vertės pasikeitimas dėl naujų su UMTS judriosiomis telekomunikacijomis konkuruojančių technologijų atsiradimo, o ne galimas apyvartinių lėšų sumažėjimas dėl laikino atskaitytinų mokes-

Didelio konkurencijos iškraipymo tikimybė Šeštosios direktyvos 4 straipsnio 5 dalies antrosios pastraipos prasme egzistuoja tik tada, kai yra realus pavojus, kad valstybės traktavimas kaip neapmokestinamojo asmens turės neigiamą poveikį esamų ar potencialių konkurentų, teikiančių konkuruojančias paslaugas, konkurencijos situacijai. Tokio pavojaus iš esmės nėra, jei tuo laiko momentu, kai valstybė vykdo veiklą, privачios įmonės dėl galiojančių teisinių sąlygų negali rinkoje vykdyti su valstybės veikla konkuruojančios veiklos.

C — *Dėl šeštojo prejudicinio klausimo: direktyvą atitinkantis nacionalinių nuostatų, perkeliančių Šeštosios direktyvos 4 straipsnio 5 dalį, išaiškinimas*

į sprendime *Marleasing*⁶⁷ nurodytą principą dėl direktyvą atitinkančio nacionalinės teisės aiškinimo.

140. Mokesčių administratorius, remdamasis *VAT Act 1994* 41 straipsnio 2 dalimi, priėmė mokesčių taisykles, pagal kurias atitinkama valstybės institucijų veikla, kaip antai licencijų suteikimas ir telekomunikacijos, laikoma apmokestinama veikla⁶⁵.

143. Taigi nacionalinis teismas, taikydamas vidaus teisės aktą, o pirmiausia tokį, kuris buvo specialiai priimtas direktyvos reikalavimams įgyvendinti, turi jį aiškinti kiek įmanoma atsižvelgdamas į susijusios direktyvos formuluotę ir tikslą, kad būtų pasiektas direktyvoje numatytas rezultatas ir laikomasi EB 249 straipsnio 3 dalies nuostatų⁶⁸.

141. Kaip pripažino Teisingumo Teismas sprendime *Fazenda Pública prieš Câmara Municipal*⁶⁶, valstybės narės gali Šeštosios direktyvos 4 straipsnio 5 dalies antrąją pastraipą į nacionalinę teisę perkelti sukurdamos teisinės sąlygas ir perduodamos įgaliojimą valdymo institucijai, pagal įstatymus nuspręsti, kada, siekiant išvengti didelių konkurencijos iškraipymų, valstybės veiklai taikomas PVM.

144. Šio principo būtina laikytis taikant bet kurią vidaus teisės nuostatą. Jis taikomas ir administratoriaus taisyklėms, kuriomis, perkėlus Šeštosios direktyvos 4 straipsnio 1 ir 5 dalis, nustatyta, kurios valstybės institucijos veiklos sritys yra laikomos apmokestinama veikla.

142. Dabar prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar svarbu, taikant vidaus teisės nuostatas, atsižvelgti

67 — 1990 m. lapkričio 13 d. Sprendimas *Marleasing* (C-106/89, Rink. p. I-4135, 8 punktas). Pirmą kartą nurodyta 1984 m. balandžio 10 d. Sprendime *Von Colson ir Kamann* (14/83, Rink. p. 1891, 26 punktas). Toliau žr. 1994 m. liepos 14 d. Sprendimą *Faccini Dori* (C-91/92, Rink. p. I-3325, 26 punktas) ir 2004 m. spalio 5 d. Sprendimą *Pfeiffer ir kt.* (C-397/01–C-403/01, Rink. p. I-8835, 113 punktas).

68 — Sprendimas *Von Colson ir Kamann* (nurodytas 67 išnašoje, 26 punktas); sprendimas *Marleasing* (nurodytas 67 išnašoje, 8 punktas); sprendimas *Faccini Dori* (nurodytas 67 išnašoje, 26 punktas) ir sprendimas *Pfeiffer ir kt.* (nurodytas 67 išnašoje, 113 punktas).

65 — Žr. konkrečiai pirmesnius 12 ir 13 punktus.

66 — Nurodytas 46 išnašoje, 32 punktas.

145. Tačiau ieškovės tam prieštarauja teigdamas, kad direktyvą atitinkantis nacionalinės teisės aiškinimo principas netaikomas mokesčių taisyklėms, nes mokesčių administratorius jomis įvykdė jam direktyva suteiktą diskreciją.

146. Su tuo sutikti negalima. Jei nacionalinės valdžios institucijos, perkeldamos Šeštosios direktyvos 4 straipsnio 5 dalies antrąją pastraipą, tam tikras valstybės valdžios institucijų vykdomos veiklos sritis kvalifikuoja kaip apmokestinamas, jos privalo laikytis teisinių direktyvos reikalavimų. Kaip jau buvo išdėstyta, tam, kad atsirastų didelio konkurencijos iškraipymo tikimybė, iš principo yra būtina, kad valstybės vykdoma veikla su atitinkama privačių asmenų vykdoma veikla konkuruotų jos vykdymo momentu. Direktyva nacionalinėms valdžios institucijoms nesuteikia įgaliojimo apmokestinti PVM valstybės veiklos, kuri vykdoma kaip viešosios valdžios funkcijos, jei dėl teisinio pagrindo neegzistuoja atitinkamas konkurencijos santykis ir nėra įvykdytos sąlygos, numatytos Šeštosios direktyvos 4 straipsnio 5 dalies trečiojoje pastraipoje, skaitomoje kartu su D priedu.

147. Toliau ieškovės nurodo, kad valstybė negali remtis direktyvą atitinkančiu aiškinimu privačių asmenų nenaudai. Toks požiūris taip pat yra neteisingas. Teismai yra įpareigoti aiškinti vidaus teisės aktus taip, kad jie atitiktų direktyvą, neatsižvelgdami į tai, ar tai

turės neigiamų pasekmių privatiems asmenims. Būtent teisiniuose ginčiuose, kurių šalys yra privatūs asmenys, taigi kai atsižvelgimas į Bendrijos teisę bet kuriuo atveju yra nenau dingas vienai iš privačiųjų šalių, Teisingumo Teismas pabrėžė pareigą teikti direktyvą atitinkantį išaiškinimą⁶⁹. Be to, jis pripažino, kad rėmimasis direktyva gali turėti netiesioginį neigiamą poveikį privačių asmenų teisėms⁷⁰.

148. Nusistovėjusiai teismų praktikai neprieštarauja tai, kad direktyva savaime nenustato pareigų privatem asmeniui, todėl prieš jį negalima remtis direktyvos nuostatomis⁷¹. Tokia išvada daroma tik dėl tiesioginio direktyvų taikymo, tačiau ne dėl direktyvą atitinkančio išaiškinimo. Direktyvą atitinkančio aiškinimo atveju ne pati direktyva nustato pareigas privatiems asmenims, o nacionalinės teisės aktai, kurie turi būti taikomi taip, kad atitiktų direktyvą.

69 — Žr. 67 išnašoje nurodytus sprendimus (išskyrus sprendimą *Von Colson ir Kanann*).

70 — 2004 m. sausio 7 d. Sprendimas *Wells* (C-201/02, Rink. p. I-723, 57 punktas).

71 — 1986 m. vasario 26 d. Sprendimas *Marshall* (152/84, Rink. p. 723, 48 punktas); sprendimas *Marleasing* (nurodytas 67 išnašoje, 6 punktas); sprendimas *Dori* (nurodytas 67 išnašoje, 20 punktas); sprendimas *Wells* (nurodytas 70 išnašoje, 57 punktas) ir sprendimas *Pfeiffer ir kt.* (nurodytas 67 išnašoje, 108 punktas).

149. Ar nagrinėjamu atveju yra galimas direktyvą atitinkantis vidaus teisės aktų aiškinimas, turi nuspręsti nacionalinis teismas. Būtina atsižvelgti ne tik į pačias mokesčių taisykles. Atvirksčiai, nacionalinis teismas turi atsižvelgti į visą nacionalinės teisės sistemą, siekdamas nustatyti, kokių mastu ji turi būti taikoma, kad būtų išvengta priešingo siekiamam direktyva rezultato⁷².

numatyti rezultatai⁷³. Vis dėlto Bendrijos teisė nereikalauja direktyvą atitinkančio nacionalinės teisės *contra legem* aiškinimo⁷⁴.

151. Todėl į šeštąjį prejudicinį klausimą reikia atsakyti taip:

150. Šiomis aplinkybėmis, jei nacionalinės teisės pripažintų aiškinimo būdų taikymas leidžia tam tikromis aplinkybėmis aiškinti nacionalinės teisės nuostatą išvengiant prieštaravimo su kita nacionalinės teisės norma ar dėl to siaurinti šios nuostatos taikymo sritį taikant tik tą jos dalį, kuri atitinka minėtą nuostatą, nacionalinis teismas privalo taikyti tuos būdus, kad būtų pasiekti direktyvoje

Jei valstybė narė Šeštosios direktyvos 4 straipsnio 1 ir 5 dalims įgyvendinti priima teisės aktus, įgaliojančius valdžios instituciją nustatyti taisykles, nurodančias, kurie valstybės institucijų prekių ar paslaugų tiekimo atvejai prilyginami apmokestinamiems sandoriams, ir valdžios institucija jai suteiktais įgaliojimais pasinaudoja, nacionalinis teismas, taikydamas šiuos teisės aktus, turi vidaus teisę aiškinti kiek įmanoma atsižvelgdamas į Šeštosios direktyvos formuluotę ir tikslą, kad būtų pasiektas direktyvoje numatytas rezultatas ir laikomasi EB 249 straipsnio 3 dalies nuostatų.

73 — Sprendimas *Pfeiffer ir kt.* (nurodytas 67 išnašoje, 116 punktas).

74 — Žr. 2005 m. birželio 16 d. Sprendimą *Pupino* (C-105/03, Rink. p. I-5285, 47 punktas). Šis sprendimas susijęs su pagrindų sprendimu pagal ES sutartį. Tačiau cituotas teiginys taikomas ir direktyvoms pagal EB sutartį.

72 — Šia prasme žr. 1999 m. vasario 25 d. Sprendimą *Carbonari ir kt.* (C-131/97, Rink. p. I-1103, 49 ir 50 punktai) ir sprendimą *Pfeiffer ir kt.* (nurodytas 67 išnašoje, 115 punktas).

V — Išvada

152. Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta pirmiau, siūlau į *VAT and Duties Tribunal* prejudicinius klausimus atsakyti taip:

1. Valstybės institucijos per aukcioną vykdomas licencijų, kurios apima teisę UMTS judriųjų telekomunikacijų paslaugų teikimui nustatytu laikotarpiu naudoti apibrėžtas elektromagnetinio spektro dalis, suteikimas tokiomis aplinkybėmis, kokios nurodytos pagrindinėje byloje, turi būti laikomas nematerialaus turto naudojimu siekiant gauti nuolatinių pajamų, vadinasi, ir ekonomine veikla 1977 m. gegužės 17 d. Šeštosios Tarybos direktyvos dėl valstybių narių apyvartos mokesčių įstatymų derinimo – Bendra pridėtinės vertės mokesčio sistema: vienodas vertinimo pagrindas 4 straipsnio 1 ir 2 dalių prasme.
2. Atsižvelgiant į dabartinę situaciją, į Šeštosios direktyvos D priedo 1 punkte esančią sąvoką „telekomunikacijos“ valstybės per organizuojamą aukcioną vykdomas UMTS licencijų išdavimas nepatenka.
3. Veikla Šeštosios direktyvos 4 straipsnio 5 dalies pirmosios pastraipos prasme yra laikoma tokia veikla, kurią viešosios teisės subjektai vykdo pagal viešosios teisės nustatytą ypatingą tvarką. Viešosios valdžios funkcijų vykdymui neprieštarauja tai, kad valstybė, vykdydama tik jai priskirtas funkcijas, naudojasi civilinės teisės procedūra ar vykdydama savo veiklą gauna didelių pajamų.

4. Didelio konkurencijos iškraipymo tikimybė Šeštosios direktyvos 4 straipsnio 5 dalies antrosios pastraipos prasme egzistuoja tik tada, kai yra realus pavojus, kad valstybės traktavimas kaip neapmokestinamojo asmens turės neigiamą poveikį esamų ar potencialių konkurentų, teikiančių konkuruojančias paslaugas, konkurencijos situacijai. Tokio pavojaus iš esmės nėra, jei tuo laiko momentu, kai valstybė vykdo veiklą, privačios įmonės dėl galiojančių teisinių sąlygų negali rinkoje vykdyti su valstybės veikla konkuruojančios veiklos.

5. Jei valstybė narė Šeštosios direktyvos 4 straipsnio 1 ir 5 dalims įgyvendinti priima teisės aktus, įgaliojančius valdžios instituciją nustatyti taisykles, nurodančias, kurie valstybės institucijų prekių ar paslaugų tiekimo atvejai prilyginami apmokestinamiems sandoriams, ir valdžios institucija jai suteiktais įgaliojimais pasinaudoja, nacionalinis teismas, taikydamas šiuos teisės aktus, turi vidaus teisę aiškinti kiek įmanoma atsižvelgdamas į Šeštosios direktyvos formuluotę ir tikslą, kad būtų pasiektas direktyvoje numatytas rezultatas ir laikomasi EB 249 straipsnio 3 dalies.